

CINCO ANOS DE FOMENTO DA LECTURA (1985-1990)

A finais do ano 1985, como remate do Ano Internacional da Mocidade, promóvese por primeira vez a Campaña Experimental de Fomento da Lectura desde a Consellería de Cultura e Benestar Social, tendo en conta a necesidade de acercamento dos rapaces ó mundo do libro e considerando a necesidade de fomentalo interese pola lectura, pois se ben é certo que nos últimos anos experimentouse certo aumento da poboación lectora, non é menos certo que, segundo as enquisas do Ministerio de Cultura, Galicia ocupa os niveis máis baixos de España e polo tanto, de Europa.

Esta primeira Campaña Experimental, convocouse pola Orde do 30 de xullo de 1985 (D.O.G. 22 de agosto de 1985) e ía dirixida a alumnos de 8º Curso de E.X.B. de Colexios da Comunidade Autónoma.

Pola resolución do 28-9-1985, D.O.G. de 22 do outubro de 1985, seleccionáronse 24 centros escolares atendendo a criterios xeográficos e

¹ ENQUISA DO COMPORTAMENTO CULTURAL DOS ESPAÑOIS. Análise da Comunidade Autónoma de Galicia (1987).

CINCO ANOS DE FOMENTO DA LECTURA (1985-1990)

A finais do ano 1985, como remate do Ano Internacional da Mocidade, promóvese por primeira vez a Campaña Experimental de Fomento da Lectura desde a Consellería de Cultura e Benestar Social, tendo en conta a necesidade de acercamento dos rapaces ó mundo do libro e considerando a necesidade de fomentalo interese pola lectura, pois se ben é certo que nos últimos anos experimentouse certo aumento da poboación lectora, non é menos certo que, segundo as enquisas do Ministerio de Cultura, Galicia ocupa os niveis máis baixos de España e polo tanto, de Europa.

Esta primeira Campaña Experimental, convocouse pola Orde do 30 de xullo de 1985 (D.O.G. 22 de agosto de 1985) e ía dirixida a alumnos de 8º Curso de E.X.B. de Colexios da Comunidade Autónoma.

Pola resolución do 28-9-1985, D.O.G. de 22 do outubro de 1985, seleccionáronse 24 centros escolares atendendo a criterios xeográficos e

¹ ENQUISA DO COMPORTAMENTO CULTURAL DOS ESPAÑOIS. Análise da Comunidade Autónoma de Galicia (1987).

poboacionais². Participaron aproximadamente 2.000 alumnos, que durante dous meses (decembro e xaneiro), tiveron a oportunidade de familiarizarse con exposicións de literatura Infantil e Xuvenil que, para tal fin foron instaladas nos centros participantes. Unha vez rematada a campaña, os lotes de libros foron cedidos en propiedade ás bibliotecas dos propios colexios.

Tratábase pois, nesta primeira Campaña, de acerca-los rapaces ó fascinante mundo do libro, ó coñecemento de autores, de Editoriais e de Coleccións, distribuindo catro libros a cada alumno participante, coa obriga de facer uns traballos sobre eles.

Entre as actividades cabe destacar, tamén, as visitas que algúns autores galegos fixeron ós Centros para confraternizar cos rapaces e, tamén, as visitas ás Bibliotecas Públicas máis cercanas ó Colexio.

Promovéronse Concursos de Redacción e de Expresión Plástica relacionados co libro e a lectura, outorgándolles tres premios para a modalidade de redacción e tres para a de expresión plástica.

Os seis premios outorgados polo Xurado nomeado pola Subdirección Xeral do Libro, Bibliotecas e Patrimonio Documental foron publicados na memoria editada para tal fin, publicándose tamén os mellores traballos, segundo os xurados que se constituíron nos Centros Participantes.

Tódolos alumnos premiados recibiron lotes de libros, como recompensa o seu labor.

Esta primeira aproximación ó mundo do libro a nivel de preferencias lectoras e de participación na Campaña, pódese considerar como moi positiva e iso alenta os responsables da Consellería de Cultura a unha nova convocatoria para o seguinte curso.

Pola Orde do 18 de novembro de 1986 (D.O.G. Nº 234, do 1 de decembro de 1987), convocábase Concurso Público para a selección de Entidades Culturais e Colexios interesados na participación da II Campaña de Fomento da Lectura dirixida a alumnos de 2º Ciclo de E.X.B. que realicen os seus estudos na Comunidade Autónoma de Galicia.

A convocatoria ten boa acollida e participan nela 50 Colexios, cun total de 3.339 alumnos que ó longo do primeiro trimestre tiveron a oportunidade de visitar e participar en Exposicións Bibliográficas sobre literatura Infantil e

² CAMPAÑA EXPERIMENTAL DE FOMENTO DA LECTURA. Memoria de 1985, páx. 9.

Xuvenil en galego e, o mesmo que se fixera no ano anterior, os nenos participantes nesta II Campaña recibiron como obsequio dous libros sobre os que elaboraron os seus traballos para participaren, ben na modalidade de Expresión Plástica, ben na modalidade de Redacción.

As valoracións das Campañas de Fomento da Lectura faranse a partir desta II Campaña, segundo os datos que se reflecten nunha enquisa, (véxase anexo) que lles foi entregada ós alumnos e que se mantivo nas seguintes Campañas, se ben é certo, que foron introducidas algunhas variantes.

A III Campaña de Fomento da Lectura convocábase pola Orde do 30 de outubro de 1987 (D.O.G. do 12 de novembro de 1987), sendo o seu obxectivo o mesmo que nas campañas anteriores e que prevalece nas posteriores: o fomento do hábito lector dos nenos.

Á Convocatoria acoden 47 Colexios Públicos e 12 Privados, que forneceron un total de 3.628 enquisas das que se tomou unha mostra de tamaño igual a 1.000, de xeito que tódolos colexios participantes estivesen representados na mesma.

Compóñense as enquisas de seis áreas, con alternativas que van de catro a oito e cunha media moi aproximada a cinco.

A IV Campaña convocábase pola Orde do 14 de outubro de 1988 (D.O.G. do 28 de Outubro de 1988) en Concurso Público para a selección de Colexios interesados na mesma. Participaron un total de 89 colexios e subministraron 9.958 enquisas, das que foi tomada unha mostra de 1.000.

Nesta Campaña incorporouse tamén un cuestionario para mestres, xa que este colectivo pode proporcionar moitas suxerencias de cara a mellora-lo fomento da lectura entre os escolares.

A V Campaña convocábase pola Orde do 2 de marzo de 1989 (D.O.G. do 9 de maio de 1989) e foron seleccionados 100 Colexios cunha participación de 13.167 alumnos de E.X.B. da Comunidade Autónoma.

RESUME DAS CONVOCATORIAS

Campaña	Orde	D.O.G
I	30-VII-85	22-VIII-85
II	18-XI-86	1-XII-86
III	30-X-87	12-XI-87
IV	14-X-88	28-XI-88
V	2-III-89	9-V-89

Antes de face-la análise das distintas áreas e campañas mostrámo-lo seguinte cadro, no que se reflectan o número de colexios inscritos, o número de nenos participantes e o tamaño da mostra analizada.

Campañas	Colexios	Nº Índice	Alumnos	Nº Índice
I	24	100	2.000	100
II	50	208,3	3.339	167,9
III	59	245,8	3.628	181
IV	89	370,8	9.958	498
V	100	416,6	13.167	658

Tomamos números índice porque reflectan mellor as variacións experimentadas respecto o primeiro ano. Por exemplo ó número de colexios participantes na I Campaña igual a 24, asígnaselle un número índice igual a 100 e os seguintes datos obteranse pola fórmula porcentual, dato a obter multiplicado por 100 e dividido polo valor do primeiro dato ó que se lle asinou o valor igual a 100.

$$N^{\circ} \text{ INDICE} = \frac{\text{D.N. 100}}{\text{D.A.}}$$

Segundo o cadro, o número de colexios participantes duplicouse no segundo ano respecto ó primeiro, e aparece multiplicado por catro na V Campaña, tamén en relación coa primeira.

En canto ó nº de alumnos participantes, que son 2.000 na I Campaña e ó que se lle asigna un índice igual a 100, pódese comprobar, que case se duplica nos dous anos seguintes (II e III Campañas), quedando multiplicado por cinco na IV Campaña e por seis na V, o que supón uns incrementos de participación altamente significativos.

No referente ó sexo, aparecen unhas porcentaxes moi semellantes, cunha variación entre o 2% e o 5%, sempre favorable ás mulleres.

A área 1 complétase cos datos relativos á orixe social dos nenos participantes e para iso,

agrupámoslos tendo en conta a profesión dos pais, asígnándolles o grupo I ás familias de labregos, marinceiros, peóns, parados e similares; no grupo II encadramos industriais, funcionarios e comerciantes; e no grupo III, médicos, avogados e profesíóns liberais de certo prestixio, sendo os resultados os seguintes.

Campañas	Grupo I	Grupo II	Grupo III
I	-	-	-
II	73,5 %	26,5 %	-
III	77 %	17 %	6%
IV	75 %	20 %	5%
V	80 %	16 %	4%

Pódese comprobar un lixeiro pero continuo incremento no grupo I, en detrimento do grupo II, que diminúe na mesma proporción, e como o grupo III se presenta máis estable.

A determinación desta variable socio-económica é importante pola incidencia que ten nas demais variables da enquisa, como se poderá comprobar ó longo deste traballo. Na II Campaña, cando tomamos unha mostra para colexios privados e outra para colexios públicos, comprobamos que as porcentaxes do grupo I, dos cen-

tros privados, case coincidían coas do grupo II, de centros públicos e que se correlacionaban plenamente coas variables relativas ó nº de libros posuídos, tanto a nivel particular como a nivel de biblioteca familiar.

A área II suscita en primeiro lugar, unha pregunta de importancia:

¿Cantos libros hai na túa casa?

As respostas, agrúpanse en cinco alternativas e os resultados foron os seguintes:

ALTERNATIVAS					
Campaña	A% $0 < X \leq 10$	B% $11 \leq X \leq 20$	C% $21 \leq X \leq 30$	D% $31 \leq X \leq 40$	E% $X > 40$
I	-	-	-	-	-
II	8,2	31,8	23,9	22,5	13,5
III	5	33,3	24,8	25,2	7,5
IV	4,2	36,8	26,8	25,8	6,4
V ³					

En vista dos datos reflectidos no cadro, referentes á II Campaña, consideramos oportuno

rexecila primeira (menos de 10 libros) e a última (máis de 500) por seren moi extremas e non representaren a situación real media da pregunta, xa que na primeira aparece un 8,2% que di ter menos de 10 libros na súa casa e, na última, un 13,5% que afirma ter máis de 500 libros. É de supoñer que esta desviación obedece a que, nesta II Campaña, participaron colexios privados das distintas capitais de provincia e dos considerados de élite, polo nivel social das familias dos seus alumnos. Basta ter en conta que na mostra tomada nestes centros o 37% dos nenos din posuír entre 100 e 500 libros na súa casa e o 43 % afirman ter máis de 500 libros. Como é lóxico, son porcentaxes que, se se teñen en conta na mostra xeral, desvían considerablemente os resultados da media real e levaríannos á consideración dunha situación pouco axustada á realidade.

Así pois, tomadas as alternativas B, C e D, aparece un 32% que se sitúa na franxa comprendida entre 11 e 50 libros, un 24% entre 50 e 100, e un 22% con máis de 100 libros.

Analizados outros datos, podemos afirmar, que a alternativa B é a que máis se achega á realidade con ese 32 % de nenos que din ter na casa entre 11 e 50 libros. Así pois, e tendo en conta tamén a alternativa C, podemos concluír que o 56 % dos fogares posúen entre 11 e 100 libros.

³ Os resultados da V Campaña analízanse en capítulo 4 parte porque foron informatizados por zonas, provincias, ciclos, sexo, etc.

Na III Campaña, os datos reflectan unha situación moi similar á campaña anterior cun 33 % na alternativa de 11 a 50, e un 25% que se sitúa entre 50 e 100, resultando así unha porcentaxe do 58% que se sitúa entre 11 e 100 libros, o que nos dá un incremento do 2% respecto ó ano anterior, experimentando un 3% menos a primeira alternativa, o que fai supoñer-la adquisición de libros pola familia.

Na alternativa A (máis de 500 libros) pásase dun 13,5% do ano anterior a un 7,5%, o que representa o 40% menos, que dispoñen de máis de 500 libros. Isto explícase pola participación de menos colexios privados de alto estatus social na campaña.

Segundo os datos, na IV Campaña, mantense a mesma evolución das anteriores, ou sexa, progresivo descenso da primeira e última alternativa e lixeiro incremento nas intermedias; convén ter en conta ese 37 % que se sitúa entre 11 e 50 e tamén o 27 % entre 51 e 100. Resulta pois, que o 64 % ten entre 11 e 100 libros.

Resumo de datos:

Campaña	Entre 11 y 100
II	56 %
III	58 %
IV	64 %

Complétase a área 2 coa seguinte pregunta:

¿Cantos libros son teus?

As alternativas son as mesmas da pregunta anterior:

- A) menos de 10 libros
- B) entre 11 e 50 libros
- C) entre 50 e 100 libros
- D) entre 101 e 500 libros
- E) máis de 500 libros

Os resultados foron os seguintes:

ALTERNATIVAS					
Campaña	A % $0 < X \leq 10$	B % $11 \leq X \leq 50$	C % $50 < X \leq 100$	D % $101 \leq X \leq 500$	E % $X > 500$
II	27	50	16	6	0,6
III	21	56	17	5	0,7
IV	15	61	18	6	0,8

Se considerabamos importante a pregunta anterior, que facía referencia ó número de libros de uso común da familia, a que avaliamos a continuación é de vital importancia, xa que nos vai situar na auténtica relación do neno co mundo da lectura. Aínda que son dous aspectos claramente

diferenciáveis, o posuír unha boa biblioteca familiar e o grao de interese pola lectura non poden negarse que existe certa interrelación entre ambos, máxime se se trata de libros propios. Isto, denota non só interese senón tamén as predileccións de cada un. Se comparamos estes datos cos do punto 3,2 da área 3, hai que supoñer que estas porcentaxes de posesión de libros propios darán resposta inequivocamente a aqueles temas que segundo as enquisas, despartían máis interese e, normalmente, deben responder ós gustos de cada un.

Na II Campaña, o 27 % afirma ser dono de menos de 10 libros, dato que nos parece excesivamente baixo, dado que un neno le desde os seis anos, o que supón unha adquisición media dun libro por ano. Nembargantes, na alternativa B, que sitúa entre 10 e 50 o número de libros propios, atopamos un esperanzador 50 % e un importante 16 % que se sitúan na banda de 50 a 100 libros, e como parece máis lóxico, só un 6 % supera o máximo nº dos 100 libros.

Segundo os datos, na III Campaña descende en 6 puntos a porcentaxe da primeira alternativa, xa que pasa do 27 % ó 21 %, e incrementase na mesma cantidade a alternativa B, pasando así do 50 ó 56% o número de nenos que posúen entre 10 e 50 libros, permanecendo con escasa variación as outras dúas alternativas.

Temos pois, que en únicamente 3 anos, incrementouse do 66% o 79% o número de nenos que xa teñen entre 10 e 100 libros. O incremento real, pois, é do 13%.

Xa para remata-la análise desta alternativa, e como dato comparativo que pon de manifesto a desigualdade ante algo tan indispensable como é a cultura, tomáronse dúas mostras; unha de centros públicos e outra de centros privados. O resultado é o seguinte:

Alternativas	C. Públicos	C. Privados
$51 \leq X \leq 100$	12,6 %	33 %
$100 \leq X \leq 500$	3,8 %	19 %

son suficientemente reveladores dos desequilibrios culturais, que veñen determinados en gran medida polos desequilibrios socio-económicos. Sería importante quedar cun dato: na banda de propiedade de máis de 100 libros, multiplícase por 5 exactamente a favor dos colexios privados o nº de libros posuídos en relación cos colexios públicos.

¿Vas á Biblioteca Pública?

As respostas á pregunta formulada presentan 6 alternativas posibles, que son as seguintes:

- A) Van á biblioteca pública case tódolos días
 B) Van á biblioteca pública algún día ó mes
 C) Van á biblioteca pública cando teñen que facer algún traballo.
 D) non van case nunca
 E) non van nunca
 F) non contestan

Como se fixo coas variables anteriores, analizaremos as mesmas cos datos obtidos nas distintas campañas.

ALTERNATIVAS						
Campaña	A	B	C	D	E	F
I	-	-	-	-	-	-
II	5%	15%	20%	13%	45%	1,5%
III ⁴	4%	12,5%	20%	16%	46%	-
IV ⁵	3%	12%	21%	16%	47%	-
Media	4	13	20	15	46	

⁴ Na III Campaña a alternativa F non foi formulada.

⁵ Na IV Campaña a alternativa F era «Non hai Biblioteca Pública».

En principio, as porcentaxes correspondentes á alternativa A «Case tódolos días» parecerónnos excesivamente baixas e, ademais, segundo os datos, estas porcentaxes tenden a baixar, mentres as B,C, que contemplan as posibilidades dalgún día ó mes ou para facer algún traballo, mantéñense, sendo a E con ese 20% a máis alentadora, aínda que teñamos en conta que, dalgún xeito, constitúe unha visita obrigada por razóns de consulta de determinados temas impostos polos profesores.

Se contrastamos este dato de visita obrigada, coas porcentaxes do 46% que di «Non ir nunca», mallo 15% que di «Non ir case nunca», atopámonos un 61% que, practicamente, non pisa a citada biblioteca. Nembargantes, convén ter en conta que, segundo os datos da variable anterior, hai un 56% de rapaces que posúen entre 11 e 50 libros propios e un 22,5% que se sitúa na banda de posesión comprendida entre 101 e 500, e polo tanto, cabe certo nivel de xustificación se consideramos os seguintes aspectos:

- A) Porque teñen na súa casa aqueles libros, que lles gusta ler.
 B) Porque utilizan a Biblioteca do Colexio.
 C) Porque non teñen Biblioteca Pública no seu pobo.

D) Porque a meirande parte do seu tempo libre o aproveitan para xogar ou ve-la televisión, segundo se pon de manifesto noutro apartado deste libro.

Así pois, non podemos relacionar directamente o feito de ir pouco á Biblioteca Pública, co **pouco interese pola lectura**

Relacionado coas visitas a centros da lectura, preguntóuselles tamén o mesmo, referido á biblioteca colexial e tamén polas causas da non asistencia ás mesmas, podendo respostar con catro alternativas.

Tomada unha mostra de 500 alumnos, que foi obtida durante o mes de maio do presente ano 1991, con alumnos de Centros Privados de capitais de provincia, obtivéronse os seguintes resultados á mesma pregunta. Tivemos en conta ademais o nivel socio-económico en función da variable «profesión do pai».

Deste xeito, ordenamos numéricamente os grupos, de maior a menor nivel socio-económico.

ALTERNATIVAS					
Campaña	A %	B %	C %	D %	E %
I	6	22	19	17	35
II	10	21	14	12	41
III	11	15	19	10	40
Media	9	19	17	13	39

En vista dos datos obtidos, obsérvase como na alternativa A as porcentaxes de asistencia case diaria van en aumento dende o grupo I ó grupo III. Isto quere dicir, que a maior nivel social, menor necesidade de frecuencia-la biblioteca pública, o que se xustifica igual que para o cadro anterior. A maior nivel social, máis libros propios, e polo tanto, menor necesidade de recorrer ás bibliotecas.

Así as cousas, convén establece-las oportunas comparacións entre colexios públicos e colexios privados e, para iso, recorremos ás medias acadadas en cada alternativa.

	ALTERNATIVAS				
	A %	B %	C %	D %	E %
C. Públicos	4	13	20	15	46
C. Privados	9	19	17	13	39
Media	media	media	media	media	media

As medias acadadas son bastante significativas; mentres a asistencia media case diaria para Centros Públicos representa o 4% , para os centros privados acadá máis do dobre, co 9%, e na alternativa B, que supón a asistencia dalgunha vez ó mes, representa o 13% para os primeiros, supón o 19% para os segundos. Así pois, confírmase unha vez máis a incidencia do factor social nos hábitos lectores.

Tamén é para ter en conta a alternativa C, que relaciona a visita á biblioteca pública coa necesidade de facer algún traballo, pois mentres nos centros públicos refléctase unha media de 20 %, nos privados é 3 puntos inferior, ou sexa, 17%, pola mellor dotación particular, sobre todo en dicionarios, enciclopedias etc.

¿Por que non vas á biblioteca pública?

- A) non van porque lles queda lonxe
- B) non van porque non teñen tempo
- C) non van porque non lles interesa o que hai
- D) non van porque non hai biblioteca pública no seu pobo

ALTERNATIVAS				
Campañas	A	B	C	D
I	-	-	-	-
II	20%	31%	5%	26%
III	24%	27%	4%	30%
IV ⁶	-	-	-	-

Unha primeira análise dos datos da II Campaña, amosa unhas porcentaxes que, en principio, parécennos preocupantes.

Reflectase un 31% que afirma non ter tempo, un 5 % qué di non estar interesado polos libros que hai nelas e un 26% que afirma non ter biblioteca pública no pobo.

Respecto ó 31% que alega falta de tempo, habería que formular dúas interrogantes como mínimo. Unha, xa comentada e que se refire ó tempo utilizado en xogar e ve-la televisión, e outra, a de que poidan estar demasiado cargados de traballo do colexio (exercicios, leccións, etc.) e tamén pouco motivados dende as aulas para fomenta-lo interese pola lectura, deixando, pola nosa parte, esta pregunta sen resposta e sen entrar en valoracións, pero co desexo de que sexan os propios mestres os que reflexionen sobre o

⁶ Na IV Campaña non se fixo esta pregunta.

tema e artellen as posibles estratexias para mellora-la situación, porque non hai dúbida ningunha, de que o neno se interesa máis por aquilo que lle sexa presentado como de interese.

É traballo propio do mestre lograr que o alumno asuma ese interese pola lectura, porque unha vez acadado, será o propio neno o que sinía a necesidade de ler para satisfacer-la súa curiosidade, e deste xeito, quedaralle menos tempo para perder, para ve-la televisión ou para xogar por non ter nin sentir necesidade por algo máis formativo.

Unha boa orientación neste senso será de moita utilidade de cara á formación do neno.

A alternativa C, que relaciona as dotacións das bibliotecas co interese dos nenos, presenta un 5% que afirma non interesarse polos libros existentes, e parécenos unha porcentaxe moi baixa.

O que xa nos parece preocupante é ese 25% que afirma non ir á biblioteca porque no seu pobo non existe. Segundo os datos, de cada catro nenos un non ten posibilidade de le-los libros que non posúe e lle gustaría coñecer.

Na III Campaña, os resultados foron moi semellantes, pois se ben é certo que na alternativa B, que fai referencia á falta de tempo, descende do 31% ó 27%, iso pódese xustificar

porque na II Campaña os enquisados eran na maioría, alumnos de 8º curso de E.X.B. e, polo tanto, con outras esixencias académicas que non teñen noutros cursos da E.X.B., como por exemplo, o remate dos seus estudos e a consecución do Título de Graduado Escolar.

Parece moi alentador ese 1% que diminúe a alternativa C e que ben puidese responder ás adquisicións de libros propios, pois basta recordar que no ano anterior reflectírase un 50,4% que posuía entre 11 e 50 libros e nesta campaña aparece 56,2% que se sitúan na mesma banda de posesión. É lóxico pensar, pois, que ó aumentar o número de libros queda reducido o ámbito de interese por outras lecturas fóra do domicilio.

Facer preguntas acerca da asistencia ás bibliotecas, forzosamente pusa por indagar cal é a actitude do neno respecto á biblioteca do propio colexio, e para iso tamén se lle fixo a mesma pregunta coas mesmas alternativas de posible resposta.

Os resultados sintetizados nun só cadro, posibilitarannos a análise desta importante variable.

¿Vas a biblioteca do colexio?

A) van á biblioteca pública case tódolos días

- B) van á biblioteca pública algún día ó mes
C) van á biblioteca pública cando teñen que facer algún traballo.

D) non van case nunca

E) non van nunca

F) non contestan

A) Colexios públicos

ALTERNATIVAS					
Campañas	A %	B %	C %	D %	E %
I	-	-	-	-	-
II	23	32	20	12	9
III	14	33	20	16	10
IV	13	30	20	18	10
Media	17	32	20	15	9,6

ALTERNATIVAS					
Grupos	A	B	C	D	E F
I	21%	29%	19%	15%	15%
II	26%	35%	9%	11%	18%
III	24%	30%	14%	9%	22%
Media	24%	31%	14%	12%	18%

Nunha primeira valoración da alternativa A «case tódolos días» para a mostra de Colexios públicos, parécenos preocupante o descenso das porcentaxes, pois en 2 anos pasa do 23% que afirman ir case tódolos días ó 13% que afirman o mesmo; e se ben é certo que se manteñen na mesma liña as alternativas B,C, incrementábase paulatinamente a alternativa dos que afirman non ir «case nunca», pois pasa, no mesmo período de tempo (3 anos) dun 12% a un 18%, dato, que se correlaciona coa primeira alternativa.

Apréciase pois, para os centros públicos, unha menor demanda de libros das bibliotecas colexiais e quixeramos pensar que a causa é a mesma que xa se expuxo e que obedece á adquisición de libros propios. Se isto non fose así, poderíamos abarcala nunha crecente despreocupación ou desinterese pola lectura; mais o cómputo xeral dos datos obríganos a rexeitar tal pensamento.

Nos colexios públicos refléctase unha media nos tres últimos anos do 17% para a primeira alternativa e un 32% para a segunda, reflectando a alternativa dos que din «non ir nunca» ó 9,6%.

Para os colexios privados, a análise sería, seguindo os datos e por grupos socio-económicos, a seguinte:

Na primeira alternativa de asistencia «case diaria», as porcentaxes de asistencia son moi su-

péiores neste tipo de centros. Basta compara-la media que amosan dun 24% fronte o 17% dos primeiros. Máis se a este dato lle engadimos que na mesma pregunta, e para esta mesma alternativa na variable correspondente, a asistencia á biblioteca pública, a porcentaxe media de asistencia para estes centros era de 9% e para os públicos de 4% , resulta unha suma de 21% para os Colexios Públicos e de 33% para os C. Privados.

Cadro resume:

Colexios ¿Vas á biblioteca case todos os días?	
Públicos	21%
Privados	33%

Se ademais, temos en conta, segundo se puxo de manifesto á vista dos datos, que os nenos dos colexios privados, ademais doutras comodidades, posúen unha mellor dotación de libros na súa casa, podemos afirmar que os hábitos lectores están máis arraigados nos alumnos destes últimos centros, ou o que é o mesmo, o neno do medio urbano le máis có do medio rural.

Ter máis libros propios e frecuentar máis bibliotecas, implica, sen lugar a dúbidas, unha maior necesidade e predisposición lectora.

Considerouse importante tamén determinar, na medida do posible, o nivel de información

dos escolares, e para isto fíxoselle a seguinte pregunta con catro alternativas:

- A) Len o xornal diariamente
- B) Len o xornal algunha vez á semana
- C) non len o xornal case nunca
- D) Non len o xornal nunca

ALTERNATIVAS					
Campañas	A	B	C	D	F
I	-	-	-	-	
II	15%	46%	27%	11%	
III	13%	47%	32%	10%	
IV	16%	48%	30%	6%	
Medias	15%	47%	30%	9%	

Os datos reflectan, moi pouca desviación respecto da media, tomando cada alternativa por separado. Deste xeito, da media do 15%, que di ler diariamente o xornal a penas hai diferencias nas porcentaxes das tres Campañas analizadas e o mesmo pasa coa alternativa B que afirman lelo algunha vez á semana.

Parécenos moi baixo ese 15% de media para a alternativa A; demasiado elevado ese 47% que asegura le-lo xornal algunha vez á semana para

alternativa B, e tamén ese 30 % que non o le «case nunca».

Consideramos que unha distribución de xornais ós centros, para libre disposición dos alumnos, e tamén unha boa actuación dos mestres neste senso, facilitándolles na clase algún tempo para a lectura das novas máis relevantes, podería ser unha solución a poñer en práctica.

¿Que é o que máis che gusta ler?

Para poder clasificar por orde de preferencia as distintas materias, mandóuselle puntuar de 1 a 8 cada unha delas, correspondendo a calificación de que a máis preferida e en orde crecente as restantes. Acadáronse os seguintes resultados:

II Campaña		
Nº Orde	Materia	Punt. media
1º	Comics	2,63
2º	Novelas	3,37
3º	Viaxes e Desc.	4,34
4º	Libros de Hist.	4,43
5º	Actualidade	4,58
6º	Poesía	5,14
7º	Libros Cientif.	4,100
8º	Biografías	4,580

III Campaña		
Nº Orde	Materia	Punt. media
1º	Comics	2,653
2º	Viaxes e Desc.	3,290
3º	Novelas	3,500
4º	Actualidade	4,130
5º	Libros de Hist.	4,480
6º	Libros Cientif.	5,090
7º	Poesía	5,340
8º	Biografías	5,900
		Total
		2.653 P.
		3.290 P.
		3.500 P.
		4.135 P.
		4.484 P.
		5.095 P.
		5.352 P.
		5.909 P.

IV Campaña		
Nº Orde	Materia	Punt. media
1º	Comics	2,710
2º	Novelas	3,420
3º	Desc. e Viaxes	3,480
4º	Actualidade	3,910
5º	Libros de Hist.	3,900
6º	Poesía	3,980
7º	Libros Cientif.	4,100
8º	Biografías	4,580

Cadro resume das puntuacións medias

Materia	Campañas		
	II	III	IV
1º Cómics	2,63	2,65	2,71
2º Novelas	3,37	3,50	3,42
3º Viaxes e descub.	4,34	3,29	3,48
4º Historia	4,43	4,48	3,90
5º Actualidade	4,58	4,13	3,91
6º Poesía	5,14	5,34	3,98
7º Libros Científicos	5,17	5,69	4,10
8º Biografías	5,76	5,90	4,58

De tódalas preguntas da enquisa, esta tal vez sexa a máis importante de todas porque, se o auténtico significado das Campañas é o fomento da lectura, non hai nada máis relevante que coñecer-las preferencias lectoras daqueles a quen precisamente van dirixidas as mesmas.

Coñecidas as devanditas preferencias, resultará sempre máis doado e positivo as dotacións das bibliotecas de cara a fomenta-lo gusto pola lectura.

Segundo os datos, os Cómics son as lecturas preferidas, ocupando o segundo e terceiro lugar de preferencia os libros de viaxes e descubrimentos e as novelas. Os temas da actualidade e

os libros de Historia sitúanse no punto medio do listado e son os Temas de Ciencia e as Biografías os que ocupan os últimos lugares.

En vista dos resultados, resulta fácil comprender-lo feito de que os nosos escolares procuran levar sempre na carteira un Cómic e, incluso, aproveita-lo descoido do mestre para lelo durante as clases, feito moi pouco entendido polos docentes, que, en moitos casos interprétase como unha perda de tempo inxustificable merecedora de castigo, o que, segundo as circunstancias, podería ser discutible porque o neno, cando fai aquilo que lle gusta de verdade, está a formarse, o que non consegue cando a permanencia nas aulas lle resulta pouco anena e cun nivel de existencia superior ás súas expectativas.

Desde o punto de vista persoal, penso que tódalas aulas deberían te-lo suficiente número de Cómics e libros de aventuras á disposición dos nenos, e que estes percibisen na actitude dos mestres unha predisposición positiva ante a relación neno-cómics, como algo natural e que ten que darse, cando o propio neno teña ou sinta a necesidade de establecela. Xorde, polo tanto, certa controversia pouco educativa desde o momento en que o neno ve limitada a súa liberdade cando desexa ese tipo de lectura e se lle reprime por considerar que non é oportuna e que é unha maneira de perde-lo tempo.

Dada a importancia da pregunta, tomamos unha mostra ó chou de tamaño igual a 500, clasificando por grupos de nivel= socio-económico-cultural familiar, e os resultados coincidiron plenamente cos da mostra xeral xa valorada:

1º Cómics

2º Viaxes, descubrimentos, aventuras.

3º Historia

4º Novela

¿Que adoitas escribir?

As respostas a esta pregunta foron as seguintes:

Materia	Campañas		
	II	III	IV
1º Contos	41%	30%	20%
2º Nada	26%	15%	6%
3º Un diario	16%	11%	12%
4º Sen especificar	16 %	54%	6%
5º Poesía	15%	10%	10%
6º Cartas a amigos	-	-	46%

Sen dúbida ningunha, a porcentaxe máis elevada e significativa é a referente á escritura de cartas ós amigos. Esta alternativa especificase na IV Campaña e acadou un 46%, que pensamos que corresponde coa que figura na II Campaña como «sen especificar» e que acadou o 54%.

Segue en orde de preferencia a escritura de «contos» aínda que se reflicte unha clara tendencia á baixa.

¿En que ocúpalo tempo libre?

Nos últimos anos, debido á elevada porcentaxe de fracaso escolar, que se estima no 30%, fálase moito do tema, e os argumentos que se barallan son tan variados como persoas a falar do asunto. Está moi claro que non hai acordo nin entre os «técnicos» da educación, e polo tanto, é lóxico pensar na complexidade dos factores que interveñen e inflúen decisivamente no rendemento escolar dos alumnos.

Nembargante, cando se fala dun neno con dificultades nos estudos é moi frecuente escoitar frases como estas: «pasa o día xogando», «non fai máis que ve-la televisión» «non mira un libro», «é moi despistado» etc. Non hai dúbida de que moitas destas afirmacións son certas, pero non é menos certo, que moitas veces constitúen un recurso cómodo para autoxustificarse, tanto a

nivel de profesores como dos propios pais, cando o que realmente se debe afrontar é unha serie autocrítica partindo doutros supostos que pasarían, forzosamente, polo intento de cuantificar no posible tales afirmacións. Estas cuantificacións evitarán no posible afirmacións tan gratuítas, porque cando dicimos «pasa o día xogando», descoñecemos o número de horas que o neno dedica a tal actividade, qué por outra banda é psíquica e bioloxicamente necesaria e o mesmo poderíamos dicir do feito de ve-la televisión.

É por iso que consideramos relevante esta pregunta e que avaliamos de contado.

Presentáronse catro alternativas posibles e non excluíntes, de xeito que un neno pode contestar a primeira e tamén a terceira ou a segunda ó mesmo tempo.

As alternativas foron:

- A) Xogar
- B) ve-la T.V., escoitar música...
- C) ler
- E) Estudiar, facer deberes etc.

As respostas foron as seguintes:

ALTERNATIVAS

Campaña	Xogar	Ve-la TV	Ler	Estudiar
II	72%	56%	61%	17%

Nas III e IV Campañas as alternativas foron as seguintes

- A) Xogar
- B) ve-la T.V., escoitar música...
- C) facer deporte
- D) ler
- E) outras

Como se pode comprobar, as alternativas cambiaron en número (de catro pasaron a cinco) e en contido, nembargantes, substancialmente, abarcan todas a mesma actividade do neno fóra da escola. En canto á alternativa C) «facer deporte», que se presenta como distinta de A) «xogar», á vista dos datos, e tamén tendo en conta as idades dos nenos é lóxico pensar que identifiquen ámbas nunha soa, de aí, que sumadas as porcentaxes de «xogar» con «facer deporte» na III e IV igualan a porcentaxe de «xogar» da segunda campaña.

ALTERNATIVAS

Campaña	Xogar	Ve-la TV	Deportes	Ler	Outras
III	30%	51%	42%	43%	24%
IV	33%	48%	43%	44%	21%
Media	31%	50%	42%	43%	22%

Partindo da posibilidade de integrar «xogar» e «facer deporte» nunha soa alternativa, os resultados serían:

II Campaña		III Campaña		IV Campaña	
Xogar	72%	Xogar	72%	Xogar	76%
Ver TV	56%	Ver TV	51%	Ver TV	48%
Ler	61%	Ler	43%	Ler	44%
Estudiar	17 %	Outros	24%	Outros	22 %

Para colexios privados os resultados foron os seguintes:

ALTERNATIVAS					
Grupos	Xogar	Ve-la TV	Deportes	Ler	Outras
I	49%	42%	50%	40%	17%
II	52%	51%	33%	44%	13%
III	62%	53%	40%	30%	6%
Media	53%	48%	41%	38%	12%

A comparación dos datos resulta moi significativa. Mentres nos colexios públicos (medio rural e semi-urbano) a porcentaxe media na alternativa «xogar» representa o 73%, nos Privados representa o 53%. Así mesmo, temos unha media do 52% para os públicos e do 48 % os privados.

Resume dos datos:

	Colexios Públicos	Colexios Privados
Xogar	73%	53%
Ver TV	52%	48%

Así pois, os nenos do medio rural e semi-urbano, dedican máis tempo a xogar e a ve-la televisión, do que dedican os do medio urbano, e polo tanto, menos tempo ó estudio e, como consecuencia directa, moito máis fracaso en canto á súa formación ou, mellor dito, máis baixo nivel de coñecementos obtidos ó remate da E.X.B.

Dende o status social (grupos I,II,III), que se corresponden coas clases alta, media e baixa respectivamente segundo os datos; a maior nivel social menos tempo de xogo e menos tempo de televisión, e viceversa. Entre outros factores, iso débese a un maior control por parte dos pais, porque xa posúen unhas perspectivas e plans de futuro para os seus fillos cousa que, salvo casos de excepción, non se dá no medio rural.

Os datos comparativos serían:

ALTERNATIVAS		
Grupos	Xogar	Ve-la TV
I	49%	42%
II	52%	51%
III	62%	53%

Segundo os datos, refléctase unha gran coincidencia nas tres Campañas o que confire un grao inportante de fiabilidade os datos obtidos.

Temos unha media dun 73% que se encadra na alternativa A «xogar» o que, como dato illado, podería parecer normal, pero como ó mesmo tempo, se dá unha media do 52% que ve televisión, aínda que non é posible unha porcentaxe sumatoria por non seren variables excluintes, si nos parece moito tempo mal aproveitado, pois aínda que se reconece a necesidade do xogo para o neno, non se pode reconece-la mesma necesidade de ve-la televisión. Así pois, parécenos preocupante o tempo que o neno consome en vez de investir. Isto fai-nos pensar no tema do ocio e tempo libre, e como empregaría ese tempo de lecer o neno se tivese uns lugares onde, dun xeito organizado, puidese queima-las súas enerxías sobranes, di-vertirse e, ó mesmo tempo, formarse. Habérá

que ir pensando na necesidade dun seguimento racional, adecuado e educativo-formativo para uns escolares que, moitas veces se aburren na súa casa e nin saben que facer, nin a onde ir, quedándolles como única alternativa sentar diante da televisión e ve-la programación do día ou recurrir ó vídeo.

¿Cantos libros les ó ano?

Unha vez que xa coñecemos-lo número de libros que posúen na casa, tanto de uso familiar como de propiedade, interesa, tamén, sabe-lo número de libros que o neno le, e para iso fáiselle a correspondente pregunta desdobrando a mesma en dúas. Unha primeira, que fai referencia a libros en xeral, e que se inclúe na IV Campaña e unha segunda, que se refire ó número de cómics que se le.

Referente á primeira, os resultados son os seguintes:

a) Menos de 5	3%
b) Entre 5 - 10	10%
c) Entre 11 - 20	11%
d) Máis de 20	38%

A alternativa b) fai referencia á lectura dun número superior a 20 libros e nela sitúase o 38%

dos alumnos. Parécenos moi alentadora esta porcentaxe, e tamén nos parecen coherentes as respostas que dan cando se lles pregunta polo número de publicacións ilustradas que len ó mes, pois segundo os seguintes datos:

- a) Menos de 5 13%
- b) Entre 3 - 7 23%
- c) Entre 8 - 15 15%
- d) Máis de 15 14%
- e) Non contestan 35%

O 14% dos nenos le máis de 15 cómics ó mes, pero, pola contra, aparece un 35% que non contesta, o que fai supoñer, que de cada tres nenos, só 1 pode dispoñer de tales publicacións, e tendo en conta, que ocupan un lugar preferente nas predileccións lectoras por eles manifestadas, pensamos que se está a perder unha boa oportunidade para fomenta-la afección lectora.

O índice máis elevado sitúase na banda de 3 a 7 na que figuran o 23% dos enquisados.

Coñecidas as porcentaxes acadadas para cada intervalo, complétase a información coa determinación daqueles títulos máis solicitados polos nenos, e, para iso, a pregunta é moi sinxela:

Escribe os títulos dos tres que máis che gusta ler*

Rexistramos nas respostas da IV Campaña, un total de 35% títulos diferentes, e como é lóxico foi necesario reduci-lo listado ós 20 títulos que acadaron maior frecuencia, sendo os resultados os seguintes:

Orde	Título do Libro	Frecuencia
1.	<i>Mortadelo y Filemón</i>	428
2º	<i>Zipi y Zape</i>	346
3º	<i>Tin Tin</i>	205
4º	<i>O Demo presumido</i>	89
5º	<i>Asterix</i>	69
6º	<i>Botones Sacarino</i>	43
7º	<i>Rompetechos</i>	42
8º	<i>Pepe Gotera y Otilio</i>	24
9º	<i>Heidi</i>	23
10º	<i>Superman</i>	21
11º	<i>Superpop</i>	20
12º	<i>Pato Donald</i>	19
13º	Revista « <i>Pronto</i> »	18
14º	<i>Los Cinco</i>	17
15º	<i>Super López</i>	16
16º	<i>Pulgarcito</i>	14
17º	<i>Pinocho</i>	13

18º	<i>Centienta</i>	11
19º	<i>Batman e Spiderman</i>	11
20º	<i>Carpanita</i>	10

En función das frecuencias obtidas, os índices de aceptación para os postos 1º e 2º están claramente diferenciados, destacando extraordinariamente o nivel de aceptación de *Mortadelo*, que duplica claramente a *Tin-Tin*, que ocupa o terceiro posto, e tamén a bastante distancia do 2º clasificado.

En función dos datos, *Mortadelo* y *Filemón*, acadan o 1º posto, con 428 preferencias, seguidas de *Zipi* y *Zape* con 346 e xa a moita distancia por *Tin-Tin* con 205 eleccións. Os demais títulos elixidos repártense un número moi discreto de preferencias.

Pensamos que están ben definidas as preferencias lectoras e cal é o camiño a seguir para dotar adecuadamente os centros de lectura, considerando, ó mesmo tempo, que na V Campaña, aínda pendente de avaliar, preguntáselles ós nenos polo título do último libro que estiveren a ler, e tamén ocupa o primeiro posto *Mortadelo* y *Filemón*, seguidos de *Tin-Tin* e *Zipi* y *Zape*, predileccións que se confirman nas respostas que dan para os dous títulos de libros que máis

lles gustaron, acadando *Mortadelo* as 90 eleccións e *Tin-Tin* 56. (datos do ciclo Inicial e Medio).

Cando se promove unha iniciativa tan importante e que supón un esforzo económico por parte da Consellería de Cultura, interesa coñecerlo grao de aceptación por parte daqueles a que vai dirixida coa finalidade de melloralas naqueles aspectos en que sempre é posible e, para iso preguntáselles tamén ós nenos e ós mestres polas devanditas campañas:

¿Gustouche esta Campaña de Fomento da Lectura?

Alternativas para nenos:

a) Moito-Bastante	75%
b) Algo-Pouco	23%
c) Nada	1%

Os datos son bastante claros á hora de facer unha valoración do nivel de aceptación das mesmas aínda que só se tivese en conta a primeira alternativa, con ese 75% que manifestan estar moi satisfeito das campañas para o Fomento da Lectura.

Análise dos datos informatizados para a V Campaña

Tendo en conta que xa se desenvolveron 4 Campañas, consideramos que esta, que fai o número 5, podería constituír un punto de referencia desde o cal poder analiza-lo camiño xa percorrido e, ó mesmo tempo, deixa-lo punto de arranque para as Campañas vindeiras.

Se ben nas anteriores Campañas se fixo a toma de datos e a análise dos mesmos dunha maneira sinxela, nesta, e coas pretensións xa anunciadas, consideramo-la necesidade de que a análise das enquisas acadase un nivel de investigación e fiabilidade moi elevado, e por iso, sometémolas a proceso de información no Departamento de Métodos da Universidade de Santiago, incluíndo algunhas variables distintas da enquisa orixinal, co fin de atopalo maior número de interrelacións no proceso.

Noutras Campañas non se tiveron en conta, por exemplo, os tipos de zona, o hábitat, a análise de variables por sexos ou por ciclos etc, como se fixo nesta, mediante ordenador.

O feito de analizar separadamente os Centros de interior e os do litoral, responde a dous modos de vida. Mentres que, os nenos do litoral, pola tradición mariñeira do lugar, gustan máis de

lecturas relacionadas con aventuras, barcos e viaxes maravillosas, os nenos do interior non poden senti-las mesmas inclinacións porque, en moitos casos, non coñecen o mar e han de esperar a excursión de fin de Curso para ,se hai sorte, pasar un día na praia.

No caso da ocupación do tempo libre, o neno do interior ten a necesidade de axudar máis nas tarefas agrícolas, mentres o do litoral, ó non se-la agricultura o modo de vida dos seus pais, non ten tal necesidade. Desta situación socio-familiar derivase outra, de gran incidencia na vida do neno, é que se concreta na convivencia pais-fillos. Mentres o neno do interior convive todos os días con eles, o neno do litoral posúe certas carencias, porque é a nai a que, dalgún xeito, leva a responsabilidade da casa, motivada polas longas ausencias do traballo mariñeiro do cabeza de familia.

Outro aspecto a ter en conta, son as distintas influencias culturais de ámbalas dúas zonas.

Analizamos tamén as variables, tendo en conta os núcleos de poboación, en función do número de habitantes dos mesmos: rurais, semi-urbanos e urbanos.

Non parece moi necesaria a xustificación de tal variable, pero si indispensable a súa inclusión, xa que son moi evidentes as diferencias

socio-económicas e culturais dos tres enclaves xeográficos, e sobre todo, entre os rurais e os urbanos e, polo tanto, dous modos de vida coas connotacións que todo iso comporta.

O feito de intentar coñecer-lo maior número de datos referentes á vida do neno e, sobre todo, á súa relación co libro, pasa inevitablemente pola diferenciación de intereses, e iso vai emparrallado coa idade e, polo tanto, cos ciclos de estudo da E.X.B. Esta é a razón pola que tomamos-las variables para ciclo Inicial e Medio e para ciclo superior separadamente.

O proceso de estudio fíxose metendo en or-denador un total de 5460 enquisas, sacando unha mostra xeral con tódolos datos para cada unha das variables xa comentadas.

Na variable «profesión dos pais» os datos son os seguintes, tendo en conta, que seguimos o mesmo modo de agrupamento:

- Grupo I: labregos-marifeiros-peóns...
- Grupo II: comerciantes-industriais-funcionarios...
- Grupo III: médicos-avogados-enxeñeiros...

Por zonas

	Zona interior		Zona Costeira	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
Grupo I	3125	81	1077	77
Grupo II	562	15	241	17
Grupo III	152	4	84	6

Por provincias

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
Grupo I	1314	77	1034	77	378	83	1476	85
Grupo II	290	17	246	18	63	14	204	12
Grupo III	112	6	67	5	11	2	46	3

A distribucións de porcentaxes presentan, como era de esperar, unha gran similitude no estudio por zonas.

As zonas do interior e do litoral reflectan o 81,4% no grupo I para o interior fronte o 77% no litoral, redistribuíndose ese case 5 % de diferen-cia nun significativo 6% do grupo III na zona costeira, fronte ó 4% do mesmo grupo na zona interior, e nese caso 3% máis do grupo II, do litoral respecto ó interior.

No estudo por provincias, aparece Pontevedra cun 85% seguida de Ourense cun 83%, e a bastante distancia A Coruña e Lugo cun 77%

No grupo II aparece a provincia de Lugo como a máis favorecida, cun 18%. Pola contra, é Pontevedra a que rexistra menor porcentaxe, 12%, resultando a provincia de Ourense a máis desfavorecida no grupo III, cun 2%, aínda que moi cerca de Pontevedra cun 3%, pero a moita distancia da Coruña, que acada o 6%, e de Lugo que chega ó 5%.

Así mesmo, resulta pouco satisfactorio comprobar que non chegan á media do 0, 3% as mulleres encadradas no grupo III, o que en certo modo era de esperar, xa que estamos en quimando nenos dos medios rural e semiurbano maiormente, e hai que ter en conta tamén, que as familias de estatut máis elevado mandan ós nenos ós colexios privados da cidade, onde ademais de prestixio (non necesariamente mellor ensino) brindanlle-los servicios de internado e, nestes casos, obviamente, eses nenos non cumprimintaron as enquisas, polo que non se reflicentan esas posibles ou case seguras profesións liberais de elevado estatut dos seus proxenitores,

Como conclusión, diremos que Pontevedra e Ourense son as provincias de máis baixo status socio-económico, xa que sitúan no grupo I

(persoal non cualificado) unha media do 84% dos cabeza de familia e só un 2,5% no grupo III (persoal moi cualificado), fronte á Coruña e Lugo, que sitúan no grupo I o 77% en no grupo III o 5,5%.

Retomaremos estas porcentaxes cando fagámo-la análise doutras variables como «libros que tes na casa», «libros qué son teus», «en que ocupa-lo tempo libre» etc., para establecer as oportunas correlacións entre elas e status.

¿Cantos libros tes na túa casa?

Fíxose tamén un cómputo por zonas e por provincias, rexistrándose os seguintes resultados:

Por zonas

Alternativas	Zona interior		Zona Costeira	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1. Menos de 10	847	21	141	10
2. De 11 a 50	1563	40	437	31
3. De 51 a 100	936	23	372	26
4. De 101 a 500	445	11	361	25
5. Máis de 500	61	3	108	8

Por Provincias

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	275	16	236	17	71	16	406	23
2.	606	34	492	36	166	37	736	42
3.	436	25	345	25	127	28	400	23
4.	354	20	204	14	71	16	173	10
5.	86	5	102	7	16	3	49	3

1. Menos de 10
2. De 11 a 50
3. De 51 a 100
4. De 101 a 500
5. Máis de 500

Establecendo comparacións entre a zona interior e a zona costeira, observamos unhas porcentaxes claramente favorables á primeira respecto da segunda, que se poñen de manifesto no primeiro intervalo (de 0 a 100), cunha diferenza de 11 puntos no segundo (de 11 a 50), cunha diferenza de 9 puntos, o que sitúa unhas porcentaxes acumuladas no terceiro intervalo (de 51 a 100), nun 84% para o interior fronte ó 66% da costa. Así pois, mentres na zona interior o 84% dos nenos poden chegar a 100 libros, no litoral só chega o 66%. No cuarto intervalo (de 101 a 500) a porcentaxe é claramente superior na zona

costeira, pero consideramos que este intervalo non é moi significativo pola mesma amplitude do mesmo, se ben cómpre ter en conta que, no cadro de distribución socio-económico (profesión dos pais), reflectábase un $15\% + 4\% = 19\%$ para os grupos II e III, na zona interior, mentres na costeira aparece un $17\% + 6\% = 23\%$.

Este 4% de familias pertencentes a grupos máis fortes economicamente, desde logo que ten moita influencia na variable que estamos a analizar e que se reflecta nesa cuarta alternativa, que xa supón unha importante biblioteca familiar.

No estudio por provincias, preséntase certa igualdade, aínda que a provincia de Pontevedra, reflecte na banda de posesión de menos de 10 libros unha porcentaxe moi elevada, do 23%, e que non resultaría tan preocupante se na seguinte alternativa (de 11 a 50) fose superior ás outras provincias, pero iso non se dá nas porcentaxes esperadas (só un 5% superior).

Estes datos correlaciónanse tamén cos que reflectan o status socio-económico, xa que é a provincia de Pontevedra a que reflecta unha porcentaxe máis elevada no grupo I (menos cualificados) cun 85%, mentres as demais provincias reflectan $(77\% + 77\% + 83\%) : 3 = 79\%$. Se tomamos outras bandas de posesión, por exemplo entre 101 e 500, mentres a media das provincias $(20\% + 14\% + 16\%) : 3 = 17\%$, a

porcentaxe, para Pontevedra resulta o 10%. O mesmo ocorre na V alternativa co 5% de media fronte ó 3% de Pontevedra. Así pois, en vista dos datos, pódese establece-la correlación entre nivel socio-económico e dotación da biblioteca familiar.

A media de libros por familia é igual a 2,5%.

¿Cantos libros son teus?

Por zonas

Alternativas	Zona interior		Zona Costeira	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1. Menos de 10	1545	39	336	24
2. De 11 a 50	1737	14	744	52
3. De 51 a 100	513	13	270	19
4. De 101 a 500	107	3	65	5
5. Máis de 500	30	0,8	7	0,5

Por provincias

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	526	30	420	30	134	34	781	44
2.	861	49	637	46	194	43	789	44
3.	285	16	242	17	89	19	167	9
4.	70	4	65	5	11	2	26	1,5
5.	10	0,6	12	0,9	3	0,7	12	0,7

1. Menos de 10
2. De 11 a 5
3. De 51 a 100
4. De 101 a 500
5. Máis de 500

Nunha primeira comparación entre a zona do interior e a costeira aparece un 39%, na primeira que posúe menos de 10 libros, fronte ó 24% da zona costeira, o que supón, nun principio, certo desequilibrio favorable a esta última, que ademais se coloca cunha dotación do 52% fronte ó 44% da primeira, no intervalo de 51 a 100, que consideramos máis significativo. As porcentaxes do 3º intervalo no que se sitúa a posesión de máis de 100 libros, tamén é moi favorable á zona costeira, 5% fronte ó 3% de interior.

Tendo en conta que na zona interior se manifesta certa supremacía sobre a zona da costa en

canto ó nº de libros posuídos na casa, ocorre o contrario co nº de libros que son propiedade do neno. Pódese, polo tanto, inferir que isto obedece a dúas causas, que poden actuar conxunta ou separadamente:

- a) que na zona costeira os nenos posúen máis afección pola lectura.
- b) que na zona costeira hai máis tendencia a ampliar-la biblioteca dos nenos cá familiar, como se reflectaba na zona interior.

En canto á distribución por provincias, séguese mantendo Pontevedra, como a máis desfavorecida, xa que rexistra unha porcentaxe do 44% que afirma ter menos de 10 libros e outro 44% que se sitúa entre 11 e 50. Así pois, este dato correlacionase tamén coa dotación de libros da biblioteca familiar. Tendo en conta que, se tomámo-lo intervalo 3 (51 a 100), qué sempre consideramos moi orientador e significativo, mentres Pontevedra sitúa nel o 9% dos nenos, a media das outras tres provincias é igual a 17,3% (prácticamente o dobre), e o mesmo sucede no 4º intervalo (101 a 500) en que mentres a media de Pontevedra é igual ó 1,5% a media do resto das provincias galegas é igual ó 4%.

Así pois, segundo o nivel por provincias, hai certa igualdade na distribución de libros propios, excepto na provincia de Pontevedra.

Outro nivel de información que xa tratamos e que resulta imprescindible é a relación neno-biblioteca que acadamos coas seguintes:

- 1.- ¿Visita-la Biblioteca Pública?
- 2.- ¿Visita-la Biblioteca Colexial?

1. ¿Visita-la Biblioteca Pública?

Os resultados por provincias é o seguinte:

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	84	5	81	6	51	11	50	3
2.	289	16	138	10	75	16	170	10
3.	371	21	167	12	92	20	174	10
4.	628	26	370	26	75	16	529	31
5.	396	22	643	46	176	38	787	46

1. Case tódolos días
2. Algún día ó mes
3. Case nunca
4. Nunca
5. Non hai B. Pública

Das 4 provincias galegas, a que maior porcentaxe presenta na primeira alternativa «case tódolos días», é Ourense co 11%, que duplica a media de asistencia case diaria das outras tres provincias e pola contra é a provincia de

Pontevedra a que rexistra a porcentaxe máis baixa de asistencia reflexada no 3% e na alternativa 4, que dín «non ir nunca», concrétese o 31% dos nenos, mentres a media das outras provincias é igual ó 23 %. Coidamos que é bastante significativo se ben, temos que considerar que hai un 46% que afirman non ter biblioteca pública no seu pobo e que obviamente imposibilita o cumprimento das outras alternativas, nembargantes, na provincia de Lugo co mesmo 46% que dín non ter biblioteca pública, somentes ó 26% afirman «non ir nunca».

Alternativas	Zona interior		Zona Costeira	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1.	156	4	110	8
2.	377	10	295	20
3.	509	13	295	20
4.	1185	30	415	29
5.	1657	43	335	23

1. Case tódolos días
2. Algún día ó mes
3. Case nunca
4. Nunca
5. Non hai B. Pública

Comprobamos que no interior refléctase un 4% para a 1ª alternativa fronte ó 8% no litoral,

mentres na alternativa 4, que se refire a nova asistencia, hai certo equilibrio co 30% para o interior e co 29% para o litoral.

Quizais o desfase na primeira alternativa correlaciónase coa alternativa nº 5, que fai referencia á «non existencia de biblioteca pública», xa que se acadou un 43% no interior, fronte ó 23% do litoral.

En relación coa biblioteca colexial, consideramos conveniente incluír tamén ós datos relativos ós ciclos de ensino básico, o que nos dá unha idea bastante real da afección lectora seguindo as idades.

Os datos, pois, son os seguintes:

Alternativas	Zona interior		Zona Costeira	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1.	1238	31	415	29
2.	1608	40	643	45
3.	736	18	198	14
4.	287	7	180	12
5.	103	3	6	4

1. Case tódolos días
2. Algún día ó mes
3. Case nunca
4. Nunca
5. Non hai B. Pública

Na zona interior a porcentaxe de asistencia « case diaria» é lixeiramente superior á do litoral, se ben compénsase con ese 5% superior da zona litoral que asegura ir « algún día ó mes». Polo demais, os datos reflectan moita similitude.

Por Ciclos

Alternativas	C. Inicial e Medio		Ciclo Superior	
	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1.	1091	32	562	28
2.	1333	37	918	46
3.	608	18	326	16
4.	305	9	162	8
5.	78	2	37	2

1. Case tódolos días
2. Algún día ó mes
3. Case nunca
4. Nunca
5. Non hai B. Pública

Na análise por ciclos, refléctase unha maior porcentaxe dos Ciclos Inicial e Medio 32% sobre o Ciclo Superior 28%, se ben na alternativa Nº 2 «algún día ó mes», é o Ciclo superior o que se desmarca con claridade 46% fronte ó 39% do Ciclo Inicial. Isto pode ser debido a que no Ciclo Superior os alumnos xa teñen que realizar algún

traballo de curso, para o que lles é necesario consulta-la biblioteca.

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	495	28	355	25	176	39	627	35
2.	771	43	638	46	121	27	721	40
3.	295	17	257	18	109	24	273	15
4.	204	11	135	10	44	10	84	5
5.	9	0,5	9	0,6	5	1,1	86	5

1. Case tódolos días
2. Algún día ó mes
3. Case nunca
4. Nunca
5. Non hai B. Pública

A provincia de Ourense, presenta a maior porcentaxe de asistencia case diaria co 39%, seguida de Pontevedra co 35% e o último lugar para esta alternativa figura Lugo co 25%. Nembargantes Ourense, figura de última co 27% na segunda alternativa fronte ás outras tres provincias que dan unha media de asistencia de « algún día ó mes» do 43%.

Así pois, facendo unha valoración conxunta das cinco alternativas posibles, a igualdade interprovincial é bastante manifesta.

A media de asistencia é igual a 2.

A media de asistencia ás bibliotecas públicas é igual a catro.

A media de asistencia ás bibliotecas colexiais é igual a duas.

Consideramos suficientemente significativas estas diferencias con miras a unha mellor ou máis racional dotación das bibliotecas colexiais, ou tal vez, unha maior atención das mesmas por parte dos centros, non só en canto a horarios de atención os alumnos que desexen permanecer nelas para ler senón tamén en canto á dispoñibilidade de empréstito a domicilio.

¿Cantos libros les no ano?

Os datos correspondentes a esta variable, tomados por provincias, por zonas e por ciclos, son os seguintes:

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	188	11	129	9	40	9	175	10
2.	432	24	284	20	83	18	430	24
3.	457	26	348	25	120	26	474	26
4.	694	39	633	45	220	47	713	40

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

	Zona Interior		Zona Costeira	
	Alternativas	Frec. Porcentaxe	Frec. Porcentaxe	
1.		415 10	117 8	
2.		937 24	292 20	
3.		1024 26	375 26	
4.		1580 40	672 46	

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

	C. Inicial e Medio		Ciclo Superior	
	Alternativas	Frec. Porcentaxe	Frec. Porcentaxe	
1.		367 11	165 3	
2.		643 19	586 29	
3.		794 23	605 30	
4.		1611 47	649 32	

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

Reflectase nesta variable certo equilibrio non só por zonas e por provincias, senón tamén por ciclos, nunha consideración global das 4 alternativas.

Atopámo-la porcentaxe máis elevada na zona litoral, co 46% que aseguran ler máis de 20 libros durante o ano mentres que no interior só se acadou o 40%.

No referente ós ciclos, no Inicial e Medio rexístrase un 47% que len máis de 20 libros e que supera claramente ó 32% referente ó Ciclo Superior.

Noutro punto, darémo-las relacións dos libros máis lidos.

En canto á comparación por provincias, Ourense acadou o 47%, Lugo 45% e Pontevedra mesmo que A Coruña o 39%.

Sitúase a porcentaxe media acumulada no intervalo 3 (11-20 libros), no 56% e a media de libros por neno ó ano é igual a 3.

¿Cantos cómics les ó ano?

Resultados por zonas

	Zona interior		Zona costeira	
Alternativas	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1.	955	24	265	18
2.	1029	26	351	22
3.	755	19	267	19
4.	1185	30	555	39

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

Por Provincias

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	403	23	275	20	95	21	447	25
2.	444	25	344	25	106	23	486	28
3.	328	19	256	18	92	20	346	20
4.	590	33	508	37	167	36	475	27

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

Por Ciclos

	C. Inicial e Medio		Ciclo Superior	
Alternativas	Frec.	Porcentaxe	Frec.	Porcentaxe
1.	905	27	315	16
2.	874	26	506	25
3.	572	17	460	22
4.	1013	30	727	36

1. Menos de 5
2. Entre 5 - 10
3. Entre 11 - 20
4. Máis de 20

Unha primeira valoración sitúa as porcentaxes máis elevadas na alternativa 4, que contén o intervalo (máis de 20) acadándose na zona costeira un importante 39%, fronte ó 30% do interior, que afirma ler máis de 20 cómics. Na alternativa 4, tamén a nivel interprovincial, acádanse as porcentaxes máis altas, sendo Lugo e Ourense con 37 e 36 % respectivamente as máis destacadas.

Por ciclos, acada unha maior porcentaxe de máis de 20 libros o ciclo superior co 36% fronte ó 30% dos ciclos inicial e medio.

Mais é preciso analizar tamén a alternativa 1, que se sitúa no intervalo de menos de 5 libros, se ben parécenos importante esa media do 36% que le máis de 20 libros. Tamén nos semella preocupante que por zonas, se acade unha media do 22%, por provincias tamén do 22% e por ciclos do 21% que len menos de 5 cómics ó ano. Este é un dato que debe ser tido en conta.

MEDIAS

Alternativas	Zonas	Provincias	Ciclos
1.	22 %	22 %	21 %
2.	35 %	33 %	33 %

1. Len menos de 5 Cómics ó ano
2. Len máis de 20 Cómics ó ano

O nivel de información dos nenos, refléctase na pregunta seguinte:

¿Con que frecuencia le-lo xornal?

Zona interior		Zona costeira	
Alternativas	Frec. Porcentaxe	Frec. Porcentaxe	
1.	136 10	86 12	
2.	552 42	298 43	
3.	448 34	219 32	
4.	179 14	91 13	

1. Tódolos días
2. Algunha vez á semana
3. Case nunca
4. Nunca

Por Provincias

A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1.	94 11	50 13	17 21	61 9			
2.	403 46	139 35	33 41	275 42			
3.	284 32	144 37	26 32	213 32			
4.	98 11	59 15	4 5	109 17			

1. Tódolos días
2. Algunha vez á semana
3. Case nunca
4. Nunca

Reflictase certa igualdade no nivel de información a través do xornal, sendo a alternativa Nº 2 «algunha vez á semana» a que acadada, cunha media do 42% as máis altas porcentaxes. Esta alternativa, acadada por provincias, unha media do 41%. Así pois, situamos arredor do 40% os escolares galegos que se informan da actualidade a través da prensa, algunha vez á semana, o que nos parece un nivel bastante alto de «desinformación», sobre todo se lle engadimos ese 32% que afirman non le-lo «case nunca», máis esa media do 15% que non o le nunca.

Así pois, o nivel de información case diario queda na media do 10% dos nenos, para o ámbito rural, mentres que a media nesta primeira alternativa para nenos de centros privados da capital acadada case o 14%, o que representa case un 50% máis de información. Este dato, axuda a xustificalo atraso cultural do medio rural galego.

¿Que lles gusta ler ós nenos galegos?

Segundo os resultados, o listado presentado ordenouse en función das porcentaxes acadadas, quedando do seguinte xeito:

Zona interior

1. Cómic
 2. Novela
 3. Viaxes e Desc.
 4. Poesía
 5. Outros
- (Seguen máis)

Zona costeira

1. Cómic
 2. Viaxes e Desc.
 3. Novela
 4. Historia
 5. Outros
- (Seguen máis)

Compróbase como «cómic» se desmarca claramente das demais temáticas, manifestándose tamén moita semellanza no resto do listado, pois como cabía esperar, na zona costeira, os libros de viaxes e descubrimentos, desprazan os temas novelados do 2º posto.

Por Provincias

Para non facer moi extensos os listados tomamos os tres primeiros para cada provincia.

A Coruña

1. Cómic
2. Viaxes e Desc.
3. Novela

Lugo

1. Cómic
2. Viaxes e Desc.
3. Novela

Ourense

1. Cómic
2. Novela
3. Poesía

Pontevedra

1. Cómic
2. Novela
3. Viaxes e Desc.

Porcentaxes medias interprovinciais

- Cómicos	42%
- Viaxes e descubrimentos	16%
- Novela	13%

Semella claro en vista dos datos, cales son as preferencias lectoras dos nenos. O que tamén resulta de interese, é o feito de coñecer que estas predileccións son coincidentes en toda a Comunidade Autónoma Galega, o que facilita o feito do equipamento das bibliotecas públicas e colexiais.

Preguntados tamén polo título do último libro que estiveron a ler, ordenamos un listado de máis de 30 libros, en función das frecuencias acadadas por cada un. Os primeiros postos, por orde de preferencia e por Ciclos, quedaron así:

4.- Asterix (varios)	40
5.- Los Cinco (aventuras)	26
6.- Cuentos de Andersen	26
7.- Mafalda	25
8.- Blancanieves	20
9.- Caperucita	20
10.- La Cenicienta	20
11.- Heidi	15
12.- Os narices do rei	15
13.- La historia interminable	12
14.- Catro de macarróns	12
15.- Cantares Galegos (Rosalía)	12
16.- El libro de los animales	10
17.- El libro de la Selva	10
18.- Peter Pan	10
19.- Memorias dun río	9
20.- La Bella durmiente	9

Escribe o título do último libro que liches:

a) Ciclo Inicial e Medio

Títulos	Frecuencias
1.- Mortadelo y Filemón	75
2.- Las Aventuras de Tin Tin	65
3.- Zipi y Zape	55

b) Ciclo Superior

Títulos	Frecuencias
1.- La Guerra de las Botas	30
2.- O misterio das badaladas	25
3.- Xente coma mín	25

4.- <i>Mortadelo y Filemón</i>	22
5.- Asterix (varios)	20
6.- <i>Aventuras de Tin Tin</i>	20
7.- <i>20.000 leguas de viaxe submarino</i>	17
8.- <i>Os vellois non deben de namorarse</i>	15
9.- <i>El sí de las niñas</i>	15
10.- <i>El señor de los anillos</i> (J. R. Tolkien)	15
11.- <i>Las leyendas</i> (G. A. Becker)	15
12.- <i>El 200 de Pitius</i>	15
13.- <i>Rebeldes</i>	15
14.- <i>Memorias dun neno labrego</i> (Vilas)	15
15.- <i>As bruxas</i>	15
16.- <i>Celso Emilio Ferreiro para nenos</i>	15
17.- <i>Castelao na voz dos poetas</i>	10
18.- <i>Para nenos</i> (Rosalia)	10
19.- <i>Os contos humoristas</i> (Castelao)	10
20.- <i>La isla del tesoro</i>	8

Se os datos referentes ó último libro lido, son importantes, coñece-os que máis lles gustaron resulta non só importantísimo, senón tamén necesario.

Os dous listados elaborados por ciclos, os 20 primeiros por orden de preferencia quedaron así:

Escribe o título dos dous libros que máis che gustaron

a) *Ciclo Inicial e Medio:*

Títulos	Frecuencias
1.- <i>Mortadelo y Filemón</i>	90
2.- <i>Las Aventuras de Tin Tin</i>	56
3.- Asterix (varios)	50
4.- <i>Caperucita Roja</i>	45
5.- <i>Cenicienta</i>	40
6.- <i>Zipi y Zape</i>	40
7.- <i>20.000 leguas de viaxe submarino</i>	35
8.- <i>Blancanieves</i>	25
9.- <i>Los tres cerditos</i>	22
10.- <i>Heidi</i>	20
11.- <i>El patio feo</i>	20
12.- <i>Pinocho</i>	18
13.- <i>Cuentos de Andersen</i>	17
14.- <i>Superman</i>	15
15.- <i>El gato con botas</i>	15
16.- <i>Aventuras de los Cinco</i>	15
17.- <i>La Bella durmiente</i>	13
18.- <i>Mafalda</i>	10
19.- <i>Os narices do rei</i>	10
20.- <i>Este é o meu pai</i>	10

b) Ciclo Superior

¿En que ocupa-lo tempo libre?

Datos por zonas:

Títulos Frecuencias

42	1.- <i>Memorias dun neno labrego</i>					
40	2.- <i>Os misterio das badaladas</i>					
35	3.- <i>Xente coma min</i>					
25	4.- <i>La historia interminable</i>	Alternativas	Frec.	Porc.	Zona rural	Zona semiurbana
25	5.- <i>Asterix</i>	1- En Xogar	161	37		
22	6.- <i>Zipi y Zape</i>	2- En ve-la TV	127	29		
20	7.- <i>Los Cinco (Aventuras)</i>	3- En facer				
20	8.- <i>As bruxas</i>	Deporte	95	22		
20	9.- <i>La isla del tesoro</i>	4- En ler	40	9		
		5- Outros	6	1,5		
</						

Segundo os datos reflectados, temos que unha media do 35% do tempo libre é utilizado polo neno para xogar, o que semella lóxico, xa que o xogo para o neno é unha necesidade biolóxica. Nembargantes, o que xa nos parece excesiva é esa porcentaxe media do 25% do tempo que dedican a ve-la televisión e que se iguala coa media de tempo dedicada a facer deporte, que é case o 26% do seu tempo libre.

As porcentaxes reflectan que os nenos da zona rural dedican máis tempo a ve-la televisión e tamén menos tempo á lectura, mentres que en facer deporte os que máis tempo dedican son os

da zona litoral có 33% seguidos da zona urbana có 28%.

Así pois, como se pode comprobar a partir dos datos, a media de porcentaxes acumuladas dos tempos dedicados ás alternativas citadas (xogar, ve-la televisión, a facer deporte), é igual ó 87%; polo que queda un 13% só a repartir entre a lectura e outras actividades, e dese 13%, queda unha media igual ó 10% para a lectura. Como é lóxico, parécenos moi pouco tempo dedicado a esta actividade e, polo tanto, urxe unha profunda concienciación por parte de todos (mestres, pais, administración, etc.), de xeito, que se poida influír positivamente sobre o neno, coa finalidade de acadar unhas porcentaxes máis alentadoras.

A V Campaña segundo os profesores

Tendo en conta, que alumno e profesor, profesor e alumno, constitúen a base de todo proceso educativo, consideróuse importante, dende a Consellería, coñecer-la -opinión do Colectivo de Mestres acerca das Campañas e pedíuselle a cumprimentación dos oportunos cuestionarios, sendo os resultados os que se expoñen a continuación:

A primeira das cuestións a responder nas enquisas feitas ós profesores vai dirixida ó grao de aceptación que segundo eles tivo esta V Campaña entre os alumnos. As respostas foron as seguintes:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) Moito	65	33
b) Bastante	117	60
c) Algo	10	5
d) Pouco	2	1

Valorando as dúas primeiras respostas, é dicir «moito» «bastante», e facendo unha suma das mesmas, acadamos un= 93% para os que as Campañas de Fomento da Lecturas resultan moi positivas, fronte ó 7%, que se sitúan nun nivel de aceptación «algo» e «pouco».

Para o Colectivo de Mestres, a Campaña mereceu as seguintes respostas:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) Moi completas	5	3
b) Bastante completas	150	77
c) Incompletas	35	18
d) Deficientes	4	2

Dedícese, pois, dos resultados obtidos, que para un 80% dos Mestres a Campaña resultou satisfactoria mentres para o 20% podería ser mellorada.

Entendemos, que esa melloría, podería lograse, tendo en conta para futuras convocatorias algunhas das suxerencias propostas polo Colectivo, que agrupamos por orde de frecuencias na seguinte relación:

Suxerencias máis salientables: Frecuencias

- Selección de libros axeitados ós intereses dos nenos	30
- Máis actividades: visitas ás Editoriais e ás Bibliotecas	20
- Dotación económica para viaxes	20
- Bibliotecas mellor dotadas (envío de máis material)	19
- Máis e mellores vídeos	19
- Contar con especialistas	10
- Conciencia-los Profesores da importancia da lectura	10
- Máis charlas e coloquios de escritores nos centros	8
- Motiva-los alumnos con premios	8
- Intervención na Campaña dos pais dos alumnos	7

- Continual para anos vindeiros	5
- Contar cos Medios de Comunicación	5
- Axuda económica ós nenos para o acceso ós libros	5
(biblioteca propia)	

Salientábase a necesidade dunha maior adecuación da literatura dispoñible nas biblioteca, ós intereses dos nenos, así como a realización de máis actividades relacionadas co mundo do libro (visitas a bibliotecas, feiras do libro, contacto cos escritores, etc.).

Considérase tamén importante a colaboración dos pais é dos profesores, así como un acercamento «á realidade do libro».

Motiva-los alumnos para que publiquen revistas colexiais recollendo traballos feitos por eles mesmos e un maior contacto coa Consellería de Cultura son outras das moitas propostas. Cabe sinalar que de 194 profesores só emitin suxerencias 120.

Sobre cales poden se-las causas de que se lea menos do recomendable, as respostas dos mestres foron as seguintes:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) Non están ben fomicidas	60	31
b) Non hai librerías	65	33
c) Hai poucas librerías	67	34
d) Están ben fomicidas de libros	25	13

Afirmar un 34% que hai poucas librerías nesle pobos, equae as que hai non estan ben equipadas. Quizais esta sexa tamén unha das causas do pouco interese pola lectura, sobre todo nos núcleos rurais.

Cando se lles pregunta acerca do nivel de información bibliográfica, aseguran que lle vén dada por:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) Pola propaganda editorial	209	108
b) Polos xornais	52	27
c) Revistas especializadas	52	27
d) Visitas ás librerías	6	3

Segundo os resultados, a información bibliográfica na súa maior parte vénlle dada pola propaganda das editoriais.

Revistas e xornais ocupan o 2º posto co 27%, cunha grande diferenca respecto ós primeiros. Só o 3% carece desta información, o que representa unha porcentaxe moi baixa no cómputo xeral.

Outra cuestión importante a ter en conta é o número de libros que o mestre merca por ano. A respostas foron as seguintes:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) Menos de 10 libros	28	9
b) De 10 a 20 libros	98	33
c) De 20 a 40 libros	55	18
d) Máis de 40 libros	7	2

Segundo os datos a porcentaxe máis alta corresponde ó 33%, ó apartado de 10 a 20 libros mercados no ano. Máis se lle sumamos (18% + 2%) que superan o límite dos 20 libros anuais, concluíremos que o 53% dos mestres superan a

cifra dos 10 libros adquiridos por ano e que só un 9% merca menos de 10 libros.

Preguntóuselles tamén ós mestres, o nome do último libro que leran ou estaban a ler no momento de cubri-lo cuestionario e respostaron cun promedio de 106 libros diferentes.

Elaboramos unha relación con todos aqueles que acadaron unha frecuencia maior ou igual que 2 e resultaron os seguintes:

Título	Frecuencia
1.- <i>Mazurca para dos mortos</i>	3
2.- <i>Longa noite de pedra</i>	3
3.- <i>Filomeno a mi pesar</i>	3
4.- <i>A esmorga</i>	2
5.- <i>Do Ermo</i>	2
6.- <i>O misterio das badaladas</i>	2
7.- <i>La soledad era esto</i>	2
8.- <i>Teatro de máscaras</i>	2
9.- <i>Tembor</i>	2

En vista dos resultado obtidos, podemos concluir que se len con maior frecuencia aqueles libros de autores que por algunha razón están de moda, como é o caso de Camilo José Cela, Celso Emilio Ferreiro, Vargas Llosa, García Márquez, Delibes, etc.

Amósase unha grande variedade o que provoca que as frecuencias non sexan altas. Nesta relación pódese observar que 6 destes libros están escritos en galego e os restantes en castelán.

A pregunta sobre o último libro galego que estaba a ler, complementa dalgún xeito á que de maneira xenérica se lle fixo e que xa valoramos. Así pois a esta pregunta, respostaron así:

Título	Frecuencia
1.- <i>Crime en Compostela</i>	10
2.- <i>Memorias dun neno labrego</i>	8
3.- <i>O crime da rúa da moeda vella</i>	4
4.- <i>A esmorga</i>	4
5.- <i>Os biosbardos</i>	4
6.- <i>Ilustrísima</i>	4
7.- <i>O porco de pé</i>	3
8.- <i>Os dous de sempre</i>	2
9.- <i>A malvada</i>	2
10.- <i>Xente coma min</i>	2
11.- <i>Sombra de aire na herba</i>	2
12.- <i>Xente ao lonxe</i>	2
13.- <i>Cantares Gallegos</i>	2
14.- <i>O principio</i>	2
15.- <i>Arredor de si</i>	2

As consideracións referidas neste apartado son similares ás feitas para o punto anterior.

Un total de 18 mestres non responden á pregunta.

Tamén se lle pregunta, cantas veces ó mes van a unha librería, e os resultados obtidos son os seguintes:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) De 1 a 2 veces	49	16
b) De 3 a 5 veces	42	14
c) De 6 a 10 veces	16	5
d) De 11 a 20 veces	7	2
e) Algunhas veces	43	14
f) Non contestan	30	10

Acádase un 16% coma porcentaxe máis alta, no intervalo entre 1 e 2 veces ó mes, aparecendo o termo «algunhas veces» cunha porcentaxe dun 14%, e só o 2% no intervalo de 11 a 20 veces.

Parécenos que son porcentaxes moi baixas, tendo en conta que os mestres teñen a obriga moral de estaren ó día, de cara á súa actualización para o adecuado desenvolvemento da función docente que teñen encomendada.

Outra cuestión a saber é acerca da utilización da Biblioteca Colexial por parte dos nenos e

tamén pola comodidade da mesma e dotación de libros da mesma.

Obtivéronse as seguintes respostas:

Alternativas	Si		Non	
	Frec.	Porc.	Frec.	Porc.
a) É frecuentemente utilizada	168	56	18	6
b) Está ben acondicionada para ler	48	16	92	31
c) Pódese retirar libros	187	62	5	2

Mentres o 56% dos mestres afirman que a biblioteca do centro é frecuentemente utilizada polos nenos, o 6% afirma o contrario.

Sobre o nivel de acondicionamento para a práctica da lectura, un 18% aseguran que están ben acondicionadas, mentres que o 31% afirman o contrario. Tales afirmacións acerca da falta de comodidade poden constituí-las causas que presentamos anteriormente acerca da escasa utilización das Bibliotecas Colexiais polos alumnos.

En canto ás posibilidades de poder retirar libros para ler na casa, o 62% responden afirmativamente fronte ó 2%, que din que non. Este 2% que resposta negativamente, pode ser tan signifi-

cativo ou máis que ese 62% que contesta afirmativamente ás posibilidades; xa que hoxe, non se pode admitir nin sequera esa pequena porcentaxe do 2%, que en boa lóxica, pode ser máis elevada do que se reflecta pois é ben sabido que aínda que non haxa intencionalidade de falsealo datos, non é menos certo que sempre aparecen reticencias incluso á hora de cubri-los cuestionarios, canto máis de facer públicos certas cousas que dende o propio colectivo se están censurando e pedindo que funcionen doutro xeito.

Por datos recadados e alleos a estas enquisas e cuestionarios, coidamos que ese 2% non se axusta á realidade.

O que non se lles preguntou ós mestres, e que sería moi interesante coñecer, é polo horario da Biblioteca Colexial e pola dispoñibilidade dos profesores á hora de atender as peticións dos nenos debidamente, pois tendo en conta que o transporte escolar cumpre uns horarios moi ríxidos e que na maioría dos casos os profesores por ter que desprazarse tamén abandonan o Centro ó remata-la sesión da tarde, habería que preguntarse se nos horarios se contempla a posibilidade de que os nenos poidan acomodarse na sala de lectura e tamén recibi-los libros que desexen levar para ler na súa casa.

A pregunta sobre os fondos bibliográficos as respostas foron as seguintes:

Alternativas	Frecuencias	Porcentaxes
a) É suficiente	52	17
b) É claramente insuficiente	85	28
c) Hai outras necesidades (especificar)	49	16

Se temos en conta ese 28% que recoñecen que non están suficientemente dotadas, podemos sumar tamén outra causa favorecedora do pouco interese pola lectura.

Sobre as dotacións por xéneros literarios as respostas foron as seguintes:

Alternativas	Si Frec.	Si Porc.	Non Frec.	Non Porc.
a) Adapta-se ás necesidades dos nenos	106	35	50	17
b) Exceso de libros de consulta sobre os de entretenimento	26	9	104	35
c) Falta de libros axeitados para animar a lectura	102	34	48	16
d) Sería conveniente unha constante actualización dos mestros	168	56	8	2

Percíbese certo paralelismo entre as respostas en canto á adaptación das necesidades dos nenos e á falta de libros axeitados para favorecerlo interese pola lectura, correspondendo cun 35% e un 34 % respectivamente.

Convén remarcar ese 56% que pide unha constante actualización dos textos e tamén dos fondos bibliográficos das bibliotecas do Centro.

ANEXO

Colexios participantes na I Campaña

A CORUÑA

Colexio «Pío XII»	Santiago
Colexio «Quiroga Palacios»	Santiago
Colexio «La Salle»	Santiago
Colexio «Raquel Camacho»	A Coruña
Colexio «Liceo La Paz»	A Coruña
Colexio «Manuel Masdías»	Ferrol
Colexio «Arca»	O Pino
Colexio «Oza dos Ríos»	Oza dos Ríos

LUGO

Colexio «Albeiros»	Lugo
Colexio «Compañía de María» ..	Lugo
Colexio «Virxe do Carme»	Burela
Colexio «Antas de Ulla»	Antas de Ulla

Colexios participantes na II Campaña

OURENSE

Colexio «Curros Enríquez»	Ourense
Colexio «María Auxiliadora»	Ourense
Colexio «Rosalia de Castro»	Xinzo de Limia
Colexio «Bibei»	Viana do Bolo

PONTEVEDRA

Colexio «Campolongo»	Pontevedra
Colexio «Fleming»	Vigo
Colexio «Bembrive-Mosteiro» ..	Vigo
Colexio «Amor de Dios»	Vigo
Colexio «Santo Tomé»	Cambados
Colexio «J. A. Primo de Rivera»	Vilagarcía
Colexio «Altamira»	Salceda de Caselas
Colexio «O Foxo»	A Estrada

A CORUÑA

A Coruña	C.P. Curros Enríquez
Cee	C.P. Eugenio López
Val do Dubra	C.P. Jacinto Amigo Lera
Narón	C.P. da Gándara
Palavea	C.P. Pedralonga-Palavea
A Coruña	C.P. Ramón de la Sagra
Carbal	C.P. Vicente Otero Valcárcel
A Coruña	C.P. Compañía de María
Santiago	C.P. Monte dos Postes
A Coruña	C. Mixto Montegrande
Malpica	C.P. Beo-Seaia
Val do Dubra	C.P. de Bembibre
Laracha	C.P. Alfredo Brañas
As Pontes	C.P. A Magdalena
Santiago	C.P. López Ferreiro
Coristanco	C.P. Alcalde José Pichel
Visantoina	C.P. De Visantoina
Ferrol	C.P. San Xoán de Filgueira

LUGO

Xove..... C.P. de Xove
 Lugo C.P. «a Ponte»
 Lugo C. Fingoy
 Lugo C. Divina Pastora
 Burela C.P. Virxe do Carne
 Cervo C.P. de Cervo
 Láncara C.P. Concepción Arenal
 Lugo C.P. «Las Mercedes»
 San Ciprián C.P. Mestre Rivera Casas
 Taboada C.P. Sto. Tomé do Carballo

OURENSE

Ourense C.P. de Prácticas da E.U. de F.P.
 Xinzo C.P. E.X.B. Sergio Mascareñas
 Ourense C. San José
 A Merca C.P. E.X.B. A Merca
 Mariñamansa C.P. E.X.B. Mariñamansa

PONTEVEDRA

Cangas C.P. Eduardo Pondal Soc.
 Coop. Lida
 Vigo C. Alborada
 Marín C.P. Sequelo
 Sanxenxo C. O Pombal
 Silleda C.P. Silleda
 Cambados C.P. Castrelo
 Vigo C.P. Lope de Vega
 Moaña C.P. de Quintela
 Cangas C. Compañía de María
 Vigo C. Marista El Pilar
 Vila de Cruces C.P. Cerdeiriñas
 Arcade Cooperativa de enseñanza
 Santiago
 Valga Colexio Público de Baño
 Vigo C.P. Sobreira-Valladares
 Vigo C.P. O Pombal
 Vigo C.P. Igrexa-Valladares
 Nigrán C.P. de Vilariño-Nigrán

Cuestionario para alumnos da II Campaña

ÁREA 1

1.1. Sexo V

1.2. GRUPO B

GRUPO M

ÁREA 2

2.1. ¿Cantos libros hai na túa casa?

- a. Menos de 10
- b. De 11 a 50
- c. De 51 a 100
- d. De 101 a 500
- e. Máis de 500

2.2. ¿Cantos destes libros son teus?

- a. Menos da 10
- b. De 11 a 50
- c. De 51 a 100
- d. De 101 a 500
- e. Máis de 500

2.3. ¿Vas á Biblioteca Pública?

- a. Case tódolos días
- b. Algún día ó mes
- c. Só cando teño que facer algún traballo
- d. Case nunca
- e. Nunca

2.4. ¿Por qué non vas á Biblioteca Pública?

- a. Quédame lonxe
- b. Non teño tempo
- c. Non hai libros interesantes
- d. Non hai Biblioteca Pública

2.5. ¿Vas á biblioteca do Colexio?

- a. Case tódolos días
- b. Algún día ó mes
- c. Só cando teño que facer algún traballo
- d. Case nunca
- e. Nunca
- f. Non hai biblioteca no colexio

ÁREA 3

3.1. ¿Con qué frecuencia le-lo xornal?

- a. Tódolos días
- b. Algunha vez á semana
- c. Case nunca
- d. Nunca

3.2. ¿Qué é o que máis che gusta ler? (Enumera do 1 ó 8 por orde de preferencia)

- a. Cómicos
- b. Novela
- c. Poesía
- d. Biografía

e. Historia

f. Viaxes e descubrimentos xeográficos

g. Temas de actualidade

h. Libros de ciencias

ÁREA 4

4.1. ¿Qué adoitais escribir?

a. Un diario

b. Poesía

c. Contos

d. Outros (especificar)

e. Non adoito escribir

ÁREA 5

5.1. ¿En qué ocupa-lo tempo libre normalmente?

Colexios participantes na III Campaña

A CORUÑA

C.P. «Armada» Maniños	Maniños-Fene
C.P. Pedrouzos-Brión	Pedrouzos Brión
C.P. «Ramón de Artaza»	Muros
C.P. Nuestra Señora del Carmen ...	Fistera
C.P. «Mosteiro de Caaveiro»	As Neves Capela
C. Salesiano «San Juan Bosco»	A Coruña
C. Fogar de Santa Margarida	A Coruña
C. Compañía de María	Santiago de Compostela
C.P. «José Carrera»	Corcubión
C.P. «Raíña Fabiola»	Santiago de Compostela
C.P. «Bergantiños»	Carballo
C.P. Dodro	Tarrio-Laíño Dodro
C.P. Corne	Corne
	Ponteceso
C.P. Sagrada Familia	A Coruña
C.P. Dumbria	Dumbrio
C.P. Xanceda (Mesa)	Xanceda

C. Sagrado Corazón A Coruña
 C.P. Os Muíños Os Muíños-
 Muxía
 C.P. «Santa Irene» Porto do Son
 C.P. «R. Otero Pedrayo» Laracha
 C.P. Bormoio-Agalada» Coristanco
 C.P. «A. Daniel Rodríguez
 Castela» Rianxo
 C.P. «Virxe do Portal» Sobrado dos
 Monxes
 C.P. «Valle Inclán I» Ferrol
 C.P. «Ibañez Martín» Ferrol

PONTEVEDRA

C. «Martín Códax» Vigo
 C.P. Vilaxoán Vilaxoán-
 Vilagarcía
 AC. «Flipense Sagrada
 Familia» Vilagarcía
 C.P. Agolada Agolada
 C.P. «Emilia Pardo Bazán» Chouzo-
 Vigo
 C.P. Cuqueira Carballedo-
 Cotobade
 C.P. Bandeira Bandeira

C.P. «A Sangraña» Salcidos-
 A Guardia
 C.P. S. Paio de Abaixo Reboreda-
 Redondela
 C.P. «Don Urelío» Cuntis
 C. Andersen Valadares-
 Vigo
 C.P. Comarcal Canicouba Vigo
 C.P. «San Roque» Darbo-
 Cangas
 C.P. Comarcal Chans-Bembrive... Vigo
 C.P. «Pérez Viondi» A Estrada
 C.P. «A Florida» Sanxenxo
 C.P. «Enrique Barreiro Piñeiro» ... Vilarinho-
 Cambados
 C.P. «Juan Antonio Suanzes» Pontevedra
 C.P. «Riomaior» Sta. Cristina
 de Cobres
 Vilaboia
 C.P. «Froebel» Pontevedra

LUGO

C.P. Oural Oural-Sarria
 C.P. «Alvaro Curqueiro Mora» Mondoñedo
 C. Marista «La Inmaculada» Lugo

C.P. de Prácticas Anexa Lugo
 C.P. Pobra de San Xulián Pobra de San Xulián
 C.P. «Manuel Mato Vizoso» Vilalba
 C.P. Galdín San Cibrao-Cervo
 C.P. «Cervantes» San Román de Cervantes
 C.P. «Noriega Varela» Viveiro
 C. San Xosé Lugo
 C.P. «Dr. López Suárez» Friol
 C.P. «Lagostelle» Guitiriz

OURENSE

C. Marista Santa María Ourense
 C.P. Sobrado de Valdeorras Sobrado de Valdeorras

Cuestionario para alumnos da III Campaña

ÁREA 1

1.1. Sexo: Varóns

Mulleres

1.2. Grupo B

Grupo M =

Grupo A =

Grupo NS/NC =

TOTAL= 1 000= Tamaño da mostra

ÁREA 2

2.1. ¿Cantos libros hai na túa casa?

- a) Menos de 10
- b) De 11 a 50
- c) De 51 a 100
- d) De 101 a 500
- e) Máis de 500

2.2. ¿Cantos destes libros son teus?

- a) Menos de 10
- b) De 11 a 50
- c) De 51 a 100
- d) De 101 a 500
- e) Máis de 500

2.3 ¿Vas a Biblioteca Pública?

- a) Case tódolos días
- b) Algún día ó mes
- c) Só cando teño que facer algún traballo
- d) Case nunca
- e) Nunca

2.4 ¿Por que non vas á Biblioteca Pública?

- a) Queda lonxe
- b) Non teño tempo
- c) Non hai libros interesantes
- d) Non hai Biblioteca Pública

2.5 ¿Vas a Biblioteca do Colexio?

- a) Case tódolos días
- b) Algún día ó mes
- c) Só cando teño que facer algún traballo
- d) Case nunca
- e) Nunca
- f) Non hai Biblioteca no Colexio

ÁREA 3

3.1 ¿Con que frecuencia le-lo xornal?

- a) Tódolos días
- b) Algunha vez a semana
- c) Case nunca
- d) Nunca

3.2 ¿Que é o que máis che gusta ler? (Enumera do 1 o 8 por orde de preferencia)

- a) Cómicos
- b) Novela
- c) Poesía
- d) Biografía
- e) Historia
- f) Viaxes e descubrimentos xeográficos
- g) Temas de actualidade
- h) Libros de ciencias

ÁREA 4

4.1. ¿Que adoitas escribir?

- a) Un diario
- b) Poesía
- c) Contos
- d) Outros (especificar)
- e) Non adoito escribir

ÁREA 5

5.1. ¿Gustouche esta Campaña de Fomento da Lectura?

- Moito-Bastante
- Algo-Pouco
- Nada

Colexios participantes na IV Campaña

A CORUÑA

C. P. San Gregoria.....	Carnota	C. P. Santa Eulalia.....	Boiro
C. Santa Xoana de Lestonnac	Ferrol	C. P. Oliveira	Oliveira-
C. P. Sofía Casanova	Vilaboia-	C. P. Obispo Guerra Campos	Riveira
C. P. Agro do Chao	Culleredo	C. P. Emilio de Navasques	Bertamiráns-
C. P. Xosé María Brea Segade ...	Arcediago-	C. P. Eugenio López y López	Ames
C. P. Xosé María Brea Segade ...	Santiso	C. P. San Vicente-A Baña.....	Cruceiro de
C. P. Xosé María Brea Segade ...	Taragoña-	C. P. San Vicente-A Baña.....	Roo-Outes
C. P. Xosé María Brea Segade ...	Rianxo	C. P. Artes	Laxe
C. P. Alférez Provisional	Ortigueira	C. P. Pedro Barrié de la Maza	San Vicente-
C. P. San Clemente	O Pindo-	C. P. Artes	A Baña
C. P. Serra de Outes	Carnota	C. P. San Isidro	Artes-
C. P. Eladia Mariño	Outes	C. P. Sardiñeiro-Fisterra	Ribeira
C. P. San Xosé Obreiro	Cabanas	C. P. A. Carrero Blanco	Mondego
C. P. Ponto do Porto	Meicende-	C. P. Emilio González López.....	Sada
C. P. Ponto do Porto	Arteixo	C. P. Nétopa-Razo	Neda
C. P. San Ramón de Moeche	Camarinañs	C. P. Wenceslao Fernández Flórez .	Sardiñeira-
C. P. Alejandro Rodríguez Cadarso	Moeche	C. P. Forte-Bragad	Fisterra
C. P. Víctor Sáenz	A Barquiña-	C. P. Sargento Provisional	Arteixo
C. P. Víctor Sáenz	Moña	C. P. A Fraga	Brexo-Lema
C. P. Igrexa-Somozas	Antes	C. P. A Fraga	Cambre
C. P. Igrexa-Somozas	Mazaricos	C. P. A Fraga	Razo-
C. P. Igrexa-Somozas	Igreza-	C. P. Wenceslao Fernández Flórez .	Carballo
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. Forte-Bragad	Cambre
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. Sargento Provisional	Cesures
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. Sargento Provisional	Canosa-Rus
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. A Fraga	Carballo
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. A Fraga	As Pontes de
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. A Fraga	García
C. P. Igrexa-Somozas	Somozas	C. P. A Fraga	Rodríguez

OURENSE

C. P. Mamed Sueiro	Ourense
C. P. Vilar de Barrio	Vilar de Barrio
C. P. Montederramo	Montederramo
C. P. Eduardo Avila Bustillo	A Veiga
C. P. Condesa de Fenosa	O Barco de Valdeorras
C. P. Póboa de Trives	Póboa de Trives
C. P. Manuel Respino	A Rua
C. P. Otero Pedrayo	O Barco de Valdeorras
C. P. Julio Gurriarán	O Barco de Valdeorras
C. P. Virgen del Camino	Rubiá
C. P. Santa María	Casaio
C. P. Sobrado	Sobrado
C. P. M. Folla Respino	Vilamartín de Valdeorras
C. P. Manzaneda	Manzaneda
C. P. Santa María	As Pontes de García Rodríguez
C. P. Monte Caxado	As Pontes de García Rodríguez

LUGO

C. P. Pedrafita do Cebreiro	Pedrafita do Cebreiro
C. P. As Nogais	As Nogais
C. P. Fondo-Nois	Foz
C. P. Luis Díaz-Moreno	Baralla
C. P. Celso Curras	Trabada
C. P. Divino Maestro	Lugo
C. P. Nº 2	Monterroso
C. P. Samos	Samos
C. P. Virxe de Monte	Cospeito
C. P. Paraday	Lugo
C. P. Sagrado Corazón	Monforte de Lemos
C. P. Dr. López Suárez	Escairón-Saviñao
C. P. Rosalía de Castro	Bóveda
C. P. Guntín	Guntín
C. P. San Miguel	Paradela
C. P. Antonio Pedrosa Latas	Celeiro-Viveiro
C. P. Palas de Rei	Palas de Rei
C. P. Vista Alegre	Burela-Acervo
C. P. Chao do Pousadoiro	Ribeira de Piquín

C. P. Doiras
 C. P. Luis Pimentel
 C. P. Illa Verde
 C. P. Muras

C. P. Antonio Palacios O Porriño
 C. P. Pedrapicada Lerez-
 Pontevedra

PONTEVEDRA

C. P. Lourizán Pontevedra
 C. P. Antonio Magariños

Pastoriza

C. P. Manuel Villar Parana

C. P. Cruceiro

C. P. Coirón

C. P. Cruz-Budiño

C. P. Virxe Milagrosa

C. P. Santa Lucía

C. P. Figueroa

C. P. As Neves

C. P. Oca

C. P. Abelendo-Moaña

Moaña

C. P. Julia Becerra Malvar

Barrantes-

Ribadumia

C. P. Toxo-Caldelas de Tui

Tui

C. P. A Gándara

C. P. Rúa

Cangas

Cuestionario para alumnos da IV Campaña

ÁREA 1

1.1.- Sexo M

1.2. V

ÁREA 2

2.1.- ¿Cantos libros hai na túa casa?

a) Menos de 10

b) De 11 a 50

c) De 51 a 100

d) De 101 a 500

e) Máis de 5000

2.2.- ¿Cantos destes libros son teus?

a) Menos de 10

b) De 11 a 50

c) De 51 a 100

d) De 101 a 500

e) Máis de 500

2.3.- ¿Vas a Biblioteca Pública?

- a) Case tódolos días
- b) Algún día ó mes
- c) Só cando teño que facer algún traballo
- d) Case nunca
- e) Nunca
- f) Non hai Biblioteca pública

2.3.1.- ¿Vas á biblioteca do Colexio?

- a) Case tódolos días
- b) Algún día ó mes
- c) Só cando teño que facer algún traballo
- d) Case nunca
- e) Nunca
- f) Non hai biblioteca no colexio

ÁREA 3

3.1.- ¿Con qué frecuencia le-lo xornal?

- a. Tódolos días
- b. Algunha vez á semana
- c. Case nunca
- d. Nunca

3.2.- ¿Cantos tebeos ou publicacións ilustradas tes ó mes?

- a) Menos de 3
- b) Entre 3 e 7

- c) Entre 7 e 15
- d) Máis de 15

Escribe os títulos que máis che guste ler.

3.3.- ¿Cantos libros les ó ano?

- a) Menos de 5
- b) Entre 5 e 10
- c) Entre 10 e 20
- d) Máis de 20

3.4.- ¿Que é o que máis che gusta ler?

(Enumera do 1 ó 9 por orde de preferencia)

- a) Cómicos
- b) Novela
- c) Poesía
- d) Biografía
- e) Historia
- f) Viaxes e descubrimentos
- g) Temas de actualidade
- h) Libros de ciencias
- i) Outros (Especificar)

ÁREA 4

4.1.- ¿Que adoitas escribir?

- a) Un diario
- b) Poesía
- c) Contos

- d) Outros (especificar)
e) Non adito escribir

ÁREA 5

5.1.- ¿En que ocúpalo tempo libre?

- a) En xogar
b) En ve-la T.V.
c) En facer deporte
d) En ler
E) Outras (Especificar)

ÁREA 6

6.1.- ¿Gustouche esta campaña de fomento da Lectura?

- a) Moito-Bastante =
Algo-Pouco =
d) Nada =

6.2.- Se cres necesario, explica como se podería perfecciona-la Campaña

Colexios participantes na V Campaña

A CORUÑA

C. P. San Clemente	O Pindo- Carnota
C. P. San Xosé Obreiro	Meicende- Coristanco
C. P. Alcalde José Pichel	Traba- Coristanco
C. P. San Ramón de Moeche	Moeche
C. P. A Magdalena	As Pontes
C. P. San Xoan de Filgueira	Ferrol
C. P. Picota	A Picota- Mazaricos
C. P. Arzáa	Arzáa
C. P. Virxe da Barca	Muxía
C. P. Wenceslao Fernández Florez .	A Coruña
C. P. Tarrío-Culleredo	Tarrío- Culleredo
C. P. Teixeira	Teixeiro- Cuntis
C. P. Ramo de Barallobre	Barallobre- Fene
C. P. Darnide-Muxía	Muxía
C. P. Francisco Franco	Boiro
C. P. Barrié de la Maza	Santa Comba

[illegible]

C. P. P. Franciscanos
 C. P. inario Diocesano
 C. P. La Asunción
 C. P. Lagostelle

Lugo
 Lugo
 Sarria
 Guitiriz

C. P. Mende Mende
 C. Virxe Milagrosa..... Maceda-
 Pontevedra
 C. P. Foxo-Rubin A Estrada
 C. P. José Antonio Vilagarcía de
 Arousa
 C. P. Santa Lucía Moraña

OURENSE

C. P. Sta. M^{te} de Casaio

Casao-
 Carballeda
 De Valdeorras

C. P. José M. Folla Respino

Vilamartín de
 Valdeorras

Cuestionario para profesores (V Campaña)

C. P. Xulio Gurrarán

Vilamartín de
 Valdeorras

ÁREA 1

1.1. Grao de aceptación da Campaña entre os alumnos

C. P. Manuel Respino.....

A Rua

a) Moito

C. P. Virxe do Camiño.....

Rubia

b) Bastante

C. P. Sobradelo de Valdeorras ...

Sobradelo de
 Valdeorras

c) Algo

C. P. P. de Trives

P. de Trives

1.2. A Campaña pareceulle

C. P. Manzaneda

Manzaneda

a) Moi completa

C. P. Condesa de Fenosa

O Barco de

b) Bastante completa

C. P. Lagoas, 3

Valdeorras

c) Incompleta

C. P. Beariz

Ourense

d) Deficiente

C. P. Baños de Molgas

Baños de

1.3. Se cre necesario, explique como se podería perfecciona-la Campaña de Fomento da Lectura

Molgas

ÁREA 2

2.1. Cales cre que son as causas do baixo índice lector ó seu xuízo

- a) Libros caros
- b) Non hai boas librerías
- c) Hai poucas bibliotecas públicas
- d) Carencia de educación lectora
- e) Outros (especificar)

2.2. O seu xuízo sobre as librerías da localidade onde está situado o seu colexio

- a) Están ben abastecidas de libros
- b) Non están ben surtidas de libros
- c) Hai poucas librerías
- d) Non hai librerías

2.3. A información bibliográfica proporcionanlla

- a) As visitas ás librerías
- b) Os xornais
- c) As revistas especializadas
- d) Propaganda das editoriais
- e) Xeralmente carezo desta información

Non contestan 31

ÁREA 3

3.1. ¿Cantos libros compra ou lle regalan ó ano?

- a) Menos de 10
- b) De 10 a 20
- c) De 20 a 40
- d) Máis de 40

3.2. ¿Que libro está lendo agora?

3.3. ¿Cal é o último libro galego que leu?

3.4. ¿Cantas veces ó mes vai a unha librería?

ÁREA 4

4.1. A biblioteca do seu centro escolar

- a) Frecuentemente utilizada polos alumnos
- b) Está ben acondicionada para a práctica da lectura
- c) Pódense retirar libros para ler na casa

4.2. Na súa opinión o fondo bibliográfico

- a) É suficiente
- b) É claramente insuficiente
- c) Debería incrementarse, aínda que

conviría facer antes investimentos noutras cousas

4.3. A súa opinión sobre a composición por xéneros literarios.

- a) Adáptase ás necesidades dos rapaces
- b) Hai un exceso de libros de consulta sobre os de entretemento
- c) Faltan libros axeitados para anima-la lectura
- d) Sería conveniente unha constante actualización

ÍNDICE

CINCO ANOS DE FOMENTO DA LECTURA (1985-1990)	3
RESUME DAS CONVOCATORIAS	9
Análise dos datos informatizados para a V Campaña	46
A V Campaña segundo os profesores	76
ANEXO	89
Colexios participantes na I Campaña	89
Colexios participantes na II Campaña	91
Cuestionario para alumnos da II Campaña	94
Colexios participantes na III Campaña	97
Cuestionario para alumnos da III Campaña	101
Colexios participantes na IV Campaña	104
Cuestionario para alumnos da IV Campaña	109
Colexios participantes na V Campaña	113
Cuestionario para profesores (V Campaña)	117